

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
W PIŁA**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
NA TERENIE MIASTA PIŁA
W 2013 ROKU**

**PIŁA
KWIECIEŃ, 2014 ROK**

Spis treści:

WSTĘP.....	3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.....	7
II. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.....	10
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.....	12
IV. Stan sanitarny podmiotów leczniczych.....	20
V. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	27
VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych	40
VII. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	48
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	54
IX. Oddział Laboratoryjny.....	58
X. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	60
XI. Zakończenie	76

WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile (PPIS) wraz z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile (PSSE) w 2013 roku na mocy ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2011r. Nr 212, poz.1263 z późn.zm.) oraz innych aktów prawnych normujących kompetencje Inspekcji Sanitarnej realizował zadania z zakresu ochrony zdrowia publicznego, mając na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Wykonywanie zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Realizacja powyższych zadań odbywa się poprzez prowadzenie systematycznego nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi również działalność oświatowo-zdrowotną i w zakresie promocji zdrowia w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, a w szczególności:

- inicjuje i wytycza kierunki przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowania zasad higieny i racjonalnego żywienia, metod zapobiegania chorobom oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia,
- udziela porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, szkoły wyższe oraz środki masowego przekazywania, podmioty

lecnicze oraz inne podmioty, instytucje i organizacje, a także udziela im pomocy w prowadzeniu tej działalności.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2013 roku było promowanie zdrowego stylu życia, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej. Realizacja zadań statutowych odbywa się zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na 2013 rok” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami. W związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadza się kontrole planowane i doraźne. Kontrole doraźne przeprowadza się poza planem kontroli i wynikają między innymi z:

- wytycznych i poleceń Głównego Inspektora Sanitarnego/Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- prowadzonego przez PPIS postępowania w związku z koniecznością podjęcia różnego rodzaju interwencji, w tym skarg, odwołań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile sprawował nadzór nad 1834 obiektami. Przeprowadzono 2371 kontroli sanitarnych, wywiadów i wizytacji. Wydano: 455 decyzji administracyjnych, 69 postanowień, i 78 opinii sanitarnych oraz nałożono 77 mandatów na kwotę 12.500,- zł, pobrano 425 próbek, w tym 161 próbek wody, 244 produktów spożywczych, 3 kosmetyków, 8 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, rozpatrzono 33 skargi, a także wykonano 1526 badań laboratoryjnych.

Zarówno w działalności laboratoryjnej, jak i kontrolnej doskonalono wdrożone systemy zarządzania jakością (zgodnie z normami PN-EN ISO/IEC 17025:2005 i PN-EN ISO/IEC 17020:2012). Gwarantują one uzyskanie wiarygodnych wyników badań i kontroli, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów w obszarze ochrony zdrowia ludzkiego. Laboratorium funkcjonujące w PSSE w Pile ma wdrożony system zarządzania jakością i posiada certyfikat akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (PCA). Pozytywne oceny corocznych auditów PCA oraz badań międzylaboratoryjnych potwierdzają ich wysokie kompetencje.

Kontynuowano nadzór nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych, w szczególności nad warunkami przechowywania, przyjmowania, wydawania oraz transportu preparatów szczepionkowych.

Realizowano liczne programy edukacyjne, skierowane do szerokich grup odbiorców (dzieci, młodzież, dorośli).

W przedkładanej ocenie stanu bezpieczeństwa w Pile za 2013 rok ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Pile (Epidemiologii, Higieny Komunalnej, Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku, Higieny Pracy, Higieny Dzieci i Młodzieży, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz Oddziału Laboratoryjnego), wskazując jednocześnie kierunki dalszych, skutecznych działań w celu utrzymania na dotychczasowym, dobrym poziomie stanu bezpieczeństwa sanitarnego w Pile.

Zapisy w ustawie z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz.U. Nr 92, poz.753) spowodowały zmiany w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2006r. Nr 122, poz.851 z późn.zm.) między innymi, że z dniem 01 stycznia 2010 roku:

- państwowy powiatowy inspektor sanitarny, jest organem rządowej administracji zespolonej w powiecie,
- państwowy wojewódzki inspektor sanitarny jest organem właściwym w stosunku do podmiotów, dla których powiat jest organem założycielskim lub organem prowadzącym, lub w których powiat jest podmiotem dominującym oraz organem właściwym w zakresie higieny radiacyjnej.

W związku z wyżej cytowanymi ustawami Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile z dniem 1 stycznia 2010r. przekazał Wielkopolskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu akta 16 podmiotów zlokalizowanych na terenie gminy Piła., które podlegają pod bezpośredni nadzór tego organu, w tym między innymi Szpital Specjalistyczny w Pile, Dom Pomocy Społecznej ul. 11 listopada, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy ul. Śniadeckich i szkoły ponadgimnazjalne.

Kontynuowano nadzór nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych, w szczególności nad warunkami przechowywania, przyjmowania, wydawania oraz transportu preparatów szczepionkowych. Prowadzono bieżącą działalność przeciwepidemiczną, aktywnie działano w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności.

Realizując zapisu ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej inicjowano, koordynowano i organizowano działalność oświatowo-zdrowotną w celu kształtowania w społeczeństwie postaw i zachowań zdrowotnych. Prowadzono działania dotyczące następujących zagadnień: profilaktyka nikotynowa, profilaktyka HIV/AIDS i chorób zakaźnych, profilaktyka nadwagi i otyłości, profilaktyka chorób nowotworowych i chorób układu krążenia. Promowano zasady zdrowego stylu życia, aktywność fizyczną i racjonalne odżywianie. Przedsięwzięcia prozdrowotne

adresowane były do ogółu społeczeństwa a w szczególności do: dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, rodziców, młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, studentów, nauczycieli i pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia.

Zdrowy styl życia propagowano wdrażając programy edukacyjne, organizując imprezy prozdrowotne połączone z udzieleniem porad i badań medycznych, rozdawnictwem materiałów oświatowych oraz za pośrednictwem mediów.

Realizowano osiem programów edukacyjnych o zasięgu krajowym, inicjowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny: Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania HIV, Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”, Program „Nie pal przy mnie proszę”, Program „Czyste powietrze wokół nas”, Projekt „Odświeżamy nasze miasta TOB3CIT”, Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych, Program „Trzymaj Formę!”.

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Analizę sytuacji epidemiologicznej przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i zarejestrowane zakażenia i choroby zakaźne, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Działania podejmowane przez Sekcję Epidemiologii wynikały z aktualnej sytuacji epidemiologicznej i skierowane były na ochronę zdrowia i życia ludzkiego.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

W roku 2013 najczęstszą przyczyną zatruc pokarmowych było zakażenie wywołane pałeczkami jelitowymi z rodzaju Salmonella. Zarejestrowano 17 zachorowań na salmonelozę, współczynnik zapadalności 22,69. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, że domniemanym źródłem zakażenia w przeważającej liczbie zachorowań były jaja kurze oraz mięso drobiowe. Miejscem spożycia zakażonych produktów były mieszkania prywatne – żywienie indywidualne. Dominujący czynnik etiologiczny to pałeczka Salmonella Enteritidis.

Ponadto zgłoszono 18 zachorowań na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe bliżej nie określone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, współczynnik zapadalności 24,02 oraz zarejestrowano 34 zachorowania na biegunki u dzieci wywołane rotawirusem, współczynnik zapadalności 45,37. Wszystkie dzieci były hospitalizowane i przeprowadzono u nich badania diagnostyczne.

Choroby wieku dziecięcego

Liczba zachorowań na choroby wieku dziecięcego podlega cyklicznym zmianom w odstępach kilkuletnich, kiedy wzrasta populacja dzieci nie uodpornionych w sposób naturalny (przez przechorowanie). W roku 2013 zgłoszono następujące zachorowania i podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego:

- 218 zachorowań na ospę wietrzną, współczynnik zapadalności 290,93,
- nagminne zapalenie przyusznic (świnkę) - zarejestrowano 2 zachorowania, współczynnik zapadalności 2,66. Zachorowania wystąpiły u 2 osób zaszczepionych,
- różyczka - 89 zachorowań, współczynnik zapadalności 118,77,
- płonica – zgłoszono 18 zachorowań, współczynnik zapadalności 24,02,
- krztusiec – 11 zachorowań, współczynnik zapadalności 14,68.

Neuroinfekcje:

Bakteryjne zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych - zgłoszono 1 zachorowanie, współczynnik zapadalności 1,33. Nie ustalono czynnika etiologicznego zakażenia. Zachorowanie zakwalifikowano jako „nie określone zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych”. Zejściem choroby było wyzdrowienie.

Wirusowe zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych - zarejestrowano 4 zachorowania, współczynnik zapadalności 5,33. Trzy przypadki zakwalifikowano jako nie określone zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych oraz w jednym przypadku potwierdzono badaniami laboratoryjnymi u tej samej osoby (22-letnia kobieta) wystąpienie jednocześnie enterowirusowego zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych i opryszczkowego zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych . Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego wykazało obecność enterowirusów i HSV2 (wirus opryszczki).

Inne choroby zakaźne

Borelioza - zarejestrowano 14 zachorowań, współczynnik zapadalności 18,68. Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone badaniami serologicznymi. Analiza przeprowadzonych wywiadów wykazała, że 8 osób chorych zostało ukąszonych przez kleszcze podczas przebywania na terenie kompleksów parkowo-leśnych na terenie miasta Piły.

Lamblioza – zgłoszono 5 zachorowań u dzieci , współczynnik zapadalności 6,67.

Wirusowe Zapalenie Wątroby Typu C- wirus zapalenia wątroby typu C stanowi w Polsce poważny problem epidemiologiczny z uwagi na przebieg kliniczny i skrytość procesu chorobowego w porównaniu z innymi wirusowymi zapaleniami wątroby. Rzadkie ujawnianie się ostrej fazy zakażenia HCV powoduje trudności w rozpoznaniu choroby, w związku z czym często wirusowe zapalenie wątroby typu C rozpoznawane jest w okresie zmian przewlekłych, które w konsekwencji mogą prowadzić do marskości i raka pierwotnego wątroby. Do zakażenia wirusem typu C dochodzi poprzez naruszenie ciągłości tkanek zarówno w celach medycznych (zabiegi operacyjne, stomatologiczne, endoskopowe itp.) jak i w czasie korzystania z usług fryzjerskich, kosmetycznych, wykonywania tatuażu, wstrzykiwania narkotyków. Od roku 2009 wszystkie przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C w Polsce prowadzi się w oparciu o dwie definicje: z roku 2009 (uściślone zostały kryteria laboratoryjne a przebieg kliniczny choroby nie ma znaczenia) i 2005 roku (wykazuje się zachorowania objawowe). W związku z tym ww. zachorowania zostały zakwalifikowane następująco: według definicji przypadku z 2009 r. – 8 osób chorych, współczynnik zapadalności 10,67; według definicji przypadku z 2005 r. – 6 osób chorych, współczynnik zapadalności 8,01.

Z uwagi na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom, np. w drodze szczepień ochronnych, jedynie działania, polegające na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń medycznych i niemedycezych, mogą zapobiec nowym zakażeniom tym wirusem.

Grypa sezonowa - 9 osób hospitalizowano w Szpitalu Specjalistycznym w Pile, gdzie od pacjentów pobrano materiał do badań w kierunku identyfikacji wirusa grypy, który został zbadany w Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii WSSE w Poznaniu. Badaniem laboratoryjnym

potwierdzono obecność wirusa grypy: typu A/H1N1/- 4 przypadki; typu A – 1 przypadek; typu B – 4 przypadki . Zarejestrowano 2 zgony z powodu grypy . Zgony dotyczyły kobiety lat 52 oraz mężczyzny lat 63, zamieszkałych w Pile, u których potwierdzono badaniem laboratoryjnym obecność wirusa grypy A/H1N1/ . Z wywiadu epidemiologicznego wynika, że pacjenci byli obciążeni przewlekłymi chorobami współwystępującymi. Nadzór nad grypą prowadzony jest w oparciu o program Sentinel, który jest systemem zintegrowanego nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego. W ww. programie uczestniczy jeden Gabinet Lekarza Rodzinnego w Pile.

W roku 2013 zarejestrowano 2 przypadki nowo wykrytych **zakażeń HIV** na terenie powiatu pilskiego (brak dokładnych danych osobowych i adresowych).

Zapobieganie wściekliznie – liczba zgłoszonych przypadków styczości i narażenia na wściekliznę – 93, z tego u 22 osób podjęto szczepienia p/wściekliznie. We wszystkich przypadkach doszło do pokąsań przez zwierzęta domowe (psy, koty). Podobnie jak w latach ubiegłych nie stwierdzono zachorowań na wściekliznę u ludzi.

Tabela 1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne z podziałem na miasto Pila oraz powiat pilski w 2013r.

Jednostka chorobowa	Miasto Pila		Pow.pilski		
	Liczba zachorowań	zapadalność *	Liczba zachorowań	zapadalność *	
Salmonelozy	17	22,69	36	26,0	
Wirusowe zakażenia jelitowe	Wywołane przez rotawirusy		70	50,6	
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe bliżej nie określone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	18	24,02	24	17,3	
Lamblioza (giardioza)	5	6,67	9	6,5	
Krztusiec	11	14,68	13	9,4	
Płonica (szkarlatyna)	18	24,02	61	44,1	
Borelioza z Lyme	14	18,68	22	15,9	
Styczość i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	22	29,36	36	26,0	
Ospa wietrzna	218	290,93	462	333,8	
Różyczka	89	118,77	174	125,7	
WZW typu C	wg definicji przypadku-2005r.	6	8,01	17	12,3
	wg definicji przypadku-2009r.	8	10,67	13	9,4
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	2	2,66	5	3,6	
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	4	5,33	5	3,6	
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1,33.	2	1,4	
Grypa ogółem	9	12,01	13	9,4	
Nowo wykryte zakażenie HIV	?	?	2	1,4	

* współczynnik zapadalności liczony na 100 tys. m

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Mieszkańcy miasta zaopatrywani są w wodę wodociągową produkowaną przez dwa wodociągi pozostające w zarządzie Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Pile, ul. Chopina 2 w Pile.

Wodociąg publiczny Pila – ze stacją uzdatniania wody (SUW) w Pile przy ul. Wałęckiej 20. Studnie zlokalizowane w Dobrzycy oraz 2 studnie na terenie SUW, są to wody z czwartorzędowego piętra wodonośnego (plejstocen), ogółem 11 studni czerpiących wodę z głębokości 67 – 104 metrów, w obszarze ujęć nie występują zanieczyszczenia mogące powodować pogorszenie jakości wody, grunty są użytkowane wyłącznie do celów związanych z eksploatacją ujęcia wody, każda ze studni posiada własną ogrodzoną, wyposażoną w czujniki ruchu, zagospodarowaną, zamykaną oraz oznakowaną tablicą informacyjną o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych strefę ochrony bezpośredniej, studnie posiadają szczelnie zamykane włazy, zabezpieczone przed dostępem osób trzecich. Wodociąg produkuje 11100 m³/d i zaopatruje 74 701 osób. Proces uzdatniania wody polega na: napowietrzaniu: pięć dysz białostockich, dwie komory reakcji; filtracji: sześć filtrów zwirowych pośpiesznych otwartych o powierzchni 22 m² każdy i dezynfekcji stałej podchlorynem sodu. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną urządzenia wodociągowego oraz 44 kontrole poborowe. Stwierdzono dobry stan sanitarno – techniczny studni, obiektu SUW oraz zbiorników wody czystej - cztery zbiorniki o pojemności 5000 m³ każdy. Podczas kontroli poborowych pobrano do badań laboratoryjnych 40 próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego i 4 próbki w ramach monitoringu przeglądowego – wydano 5 decyzji administracyjnych - woda zdatna do spożycia przez ludzi.

Wodociąg lokalny Gładyszewo - ze stacją uzdatniania wody (SUW) w Gładyszewie. Ujęcie wody działa w oparciu o 3 studnie czerpiące wodę z głębokości 72 – 87 m, w obszarze ujęć nie występują zanieczyszczenia mogące powodować pogorszenie jakości wody, grunty są użytkowane wyłącznie do celów związanych z eksploatacją ujęcia wody, strefa ochrony bezpośredniej: ogrodzona, zagospodarowana, zamykana i oznakowana tablicą informacyjną o ujęciu wody i o zakazie wstępu osób nieupoważnionych, studnie przykryte zamykanymi pokrywami. Wodociąg produkuje 340 m³/d wody, zaopatruje 370 osób. Proces uzdatniania wody polega na napowietrzaniu, filtracji na filtrach pośpiesznych ze złożem mineralnym i okresowej dezynfekcji podchlorynem sodu. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną urządzenia wodociągowego oraz pięć kontroli poborowych. Stwierdzono dobry stan sanitarno – techniczny studni i obiektu SUW. Podczas kontroli poborowych pobrano do badań laboratoryjnych 5 próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego i 1 próbkę w ramach monitoringu przeglądowego – wydano 2 decyzje administracyjne - woda zdatna do spożycia przez ludzi.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Dz. U. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gminy. Na terenie miasta w roku 2013 były miejsca, gdzie za zaopatrzenie w wodę odpowiadają inne podmioty; są to m.in. wodociągi w Centrum Konferencyjne „Geovita”, barze „Bieszczadzki”, barze „Stary Młyn”, Ośrodki „Płotki” i „Piachy w Pile. Stan ten pozostaje niezmienny od kilku lat. Wodę o warunkowej przydatności do spożycia przez ludzi podaje wodociąg lokalny w Ośrodku „Piachy” w Pile, działania mające na celu poprawę jakości wody zostaną podjęte przed sezonem letnim 2014r.; poza sezonem letnim Ośrodek jest nieczynny; wodociąg nie zaopatruje stałych mieszkańców, wobec tego jakość wody nie jest ujmowana w obszarowej ocenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Na terenie miasta nie funkcjonują studnie publiczne.

Dane dotyczące pilskiego wodociągu od 2008 roku są indywidualnie raportowane do komisji Unii Europejskiej, ze względu na wielkość dobowej produkcji wody i liczbę mieszkańców korzystających z tego wodociągu. Dane te za pośrednictwem Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego trafiają do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, który przygotowuje informacje dla ministerstw oraz komisji europejskich o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Polski. Badania próbek wody przeprowadzane były w akredytowanym laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Pile.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

III.1. Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W 2013 roku zarejestrowano 5 obiektów, wszystkie skontrolowane; w grupie tej są 2 obiekty całodobowe; są to Ośrodek Wsparcia w Wychodzeniu z Bezdomności w Pile oraz izba wytrzeźwień przy Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile z 20 łóżkami; 3 obiekty dziennego pobytu: dom pomocy społecznej dziennego pobytu w Pile przy ul. Kondratowicza ze świetlicą socjoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży, Centrum Aktywacji Osób Starszych i Środowiskowy oraz Dom Samopomocy „Caritas” w Pile. Wszystkie skontrolowane, stan sanitarno – techniczny obiektów dobry, są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

III.2. Noclegownie i domy dla bezdomnych

Są to 2 noclegownie prowadzone przez „Monar – Markot”, działające w Pile. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. W obu noclegowniach w okresie zimowym przebywało łącznie 136 osób, w tym matki z dziećmi na wydzielonej kondygnacji w budynku przy ul. Długosze. Stan sanitarno – techniczny sanitariatów dobry, postępowanie z odzieżą dowożonych bezdomnych prawidłowe.

III.3. Hotele

Według ewidencji 8, zlikwidowano 1 hotel w Pile – zarządca budynku wypowiedział umowę najmu; obecnie pomieszczenia nie są eksploatowane. Wszystkie obiekty zostały skontrolowane -przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych. Zaopatrzenie w wodę bieżącą z wodociągu publicznego z wyjątkiem Gościńca „Rębajło” (2 gwiazdki) i hotelu Hołubowski w Motylewie. Stan sanitarny pokoi hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów i zaplecza dobry.

III.4. Motele

Zlokalizowane są w Pile 3 motele; skontrolowano 2, nie kontrolowano motelu Fantazja – czynny wyłącznie nocą; 2 motele są kategoryzowane. Stan sanitarny pokoi hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów i zaplecza dobry.

III.5. Pensjonaty

Na terenie miasta 1 pensjonat, skontrolowany. Stan sanitarny pokoi hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów i zaplecza dobry.

III.6. Inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie

Według ewidencji 6 obiektów; skontrolowano 5 obiektów gdzie przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych. W grupie tej znajdują się m.in. pokoje hotelowe, ośrodki wypoczynkowe („Geovita” w Pile, MOSiR w Pile), zajazd „Tarcza” w Pile. Stan sanitarno – techniczny pomieszczeń, zaplecza, sanitariatów dobry.

III.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, i odnowy biologicznej

W 2013 roku w powiecie pilskim pod nadzorem pozostawały 253 zakłady fryzjersko – kosmetyczne, tylko w mieście Piła 188 obiektów, w tej grupie zakładów rok rocznie następują duże zmiany. Skontrolowano w mieście 100 obiektów, w których przeprowadzono 110 kontroli sanitarnych. Wystawiano opinie sanitarne opiniujące pomieszczenia, w których wykonywana będzie działalność z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki lub odnowy biologicznej, albo dotyczące zakładów, w których rozszerzano zakres prowadzonej działalności. Za stwierdzone podczas kontroli sanitarnej uchybienia natury sanitarnej (mimo poinformowania kontrolowanego o zamiarze przeprowadzenia kontroli zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej) nałożono 2 mandaty karne na sumę 300,- zł., tj. za przeterminowane środki dezynfekcyjne w wysokości 100,- zł.; podczas rekontroli środki były zakupione, jednak żaden z pracowników nie znał zasad ich stosowania oraz za brak mydła i ręczników przy umywalkach nałożono mandat w wysokości 200,- zł. Brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce oraz przy brodziku był powodem wystawienia decyzji administracyjnej, która została wyegzekwowana. Za negatywne kontrole stroną obciążano kosztami kontroli wystawiając decyzje administracyjne.

Tabela 2 . Zakłady w ewidencji PSSE w Pile oraz zmiany jakie nastąpiły w tej grupie zakładów w 2013 rok.

Grupy zakładów	Stan na dzień 31.12.	Liczba		Przybyło	Ubyło
		obiektów kontrolowanych	przeprowadzonych kontroli		
Zakłady fryzjerskie	60	33	34	5	13
Zakłady kosmetyczne	49	27	30	13	13
Zakłady odnowy biologicznej	20	11	11	3	5
Zakłady tatuażu	2	2	2	1	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna usługa	57	27	33	6	8
Razem	188	100	110	28	39

Zakłady kosmetyczne naruszające ciągłość tkanki stosują narzędzia sterylizowane we własnych autoklawach lub zlecają sterylizację narzędzi podmiotom zewnętrznym i jest ona wykonywana w Szpitalu Specjalistycznym w Pile, w „Ars Medical” Sp.zo.o w Pile lub w gabinetach stomatologicznych. Pozostałe obiekty stosują sprzęt jednorazowego użytku i kremy np. do zmiękczenia skórek, depilację woskiem itd.; zakłady tatuażu stosują wyłącznie rury i dzioby jednorazowego użytku.

III.8. Obiekty komunikacji publicznej

Do tej grupy zaliczono dworce i stacje kolejowe, dworce autobusowe. Dorce autobusowe – 1 obiekt, skontrolowany. Stan techniczny nie uległ zmianie, należy ocenić jako dostateczny, stan sanitarno – porządkowy dobry.

Dorce i stacje kolejowe – 1 obiekt, na terenie którego działają 3 firmy, każda odpowiedzialna za inną część dworca, z wyłączeniem ustępów publicznych funkcjonujących na dworcu, które prowadzone są przez podmiot zewnętrzny. Ogółem przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny dworca PKP w Pile należy ocenić jako dostateczny. Budynek dworca powstał w latach 1853 – 1876, pawilon z wejściem do tunelu prowadzącego do budynku dworca w latach 1873 – 1876. Tunele: z miasta do budynku dworca oraz 2 tunele prowadzące z budynku dworca na perony są wyłożone płytkami glazurowanymi, które są pod opieką konserwatora zabytków, bowiem pochodzą z lat 50 – tych XIX wieku, są zniszczone. Mimo wielu deklaracji nie podjęto działań rewitalizujących budynek dworca.

W trakcie kontroli Dworca PKP w Pile stwierdzono zły stan sanitarny pociągów przygotowanych do wyjazdu – dwóch składów – nałożono mandat karny w wysokości 100,- zł. Wystawiono 1 decyzję administracyjną prolongującą termin wykonania obowiązku z 30 czerwca 2013r. na 30 październik 2013 – decyzja wykonana - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile nakazał doprowadzić do właściwego stanu sanitarno - porządkowego ściany, sufity i posadzki w przejściach podziemnych - od strony miasta i na perony 1-4 oraz 5-6. Obecnie obowiązuje decyzja administracyjna wydana w 2012 roku nakazująca doprowadzić do właściwego stanu sanitarno - porządkowego sufit i ściany w holu kasowym dworca do końca września 2014 roku – odległy termin uzasadniono przebudową budynku dworca.

III.9. Transport publiczny i specjalistyczne środki transportu

Skontrolowano 40 środków transportu, w tym:

- 10 autobusów komunikacji miejskiej i PKS,
- 3 pociągi osobowe, których stacją początkową jest Piła,
- 1 samochód do przewozu chorych,
- 16 samochodów do przewozu zwłok i szczątków, również z innych miast, którymi przewożono zwłoki i szczątki po ekshumacji dokonywanej na terenie powiatu pilskiego,
- 10 samochodów do transportu bielizny.

Wystawiono opinie dotyczące: 4 środków transportu do przewozu zwłok, 1 środka transportu do przewozu bielizny i 1 środka transportu do przewozu chorych.

Na wyposażeniu Miejskiego Zakładu Komunikacji w Pile na 45 autobusów, 39 jest niskopodłogowych oraz 1 półniskopodłogowy dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych ruchowo; nowe autobusy marki Solaris i Mercedes wyposażone są w głośniki do zapowiedzi

głosowej o lokalizacji następnego przystanku. Stan sanitarny i techniczny kontrolowanych środków transportu dobry.

III.10. Ustępy publiczne

Ustępy publiczne – 5, skontrolowano wszystkie, przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny zachowany. Ustępy tymczasowe nieskanalizowane – ustawiane sezonowo w miejscach rekreacji w Pile, w okresie od 1 kwietnia do 31 października ustawianych jest dodatkowo 6 toalet typu toy-toy oraz na cmentarzach w Pile w okresie wzmożonego odwiedzania grobów około 1 listopada ustawianych jest 5 toalet typu toy – toy. Ustępy ogólnodostępne – 14, skontrolowano wszystkie, przeprowadzono 25 kontroli sanitarnych. Kontrolowane są w czasie kontroli obiektów, na których są zlokalizowane. Stan sanitarno – porządkowy techniczny dobry.

III.11. Kąpieliska śródlądowe

Jeziro „Plotki” w Pile – kąpielisko oświetlone, ogrodzone, posiada całodobowy dozór, punkt pierwszej pomocy i wyodrębniony parking samochodowy. Obiekt zaopatrzony we własne źródło wody, skanalizowany, nieczystości płynne odprowadzane do zbiornika bezodpływowego, wyposażone w pomosty, przebieralnie, szatnie, natryski, kosze na odpadki, węzeł sanitarny. Pobrano w ramach nadzoru sanitarnego dwie próbki wody do analiz mikrobiologicznych przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego oraz czterokrotnie w ramach kontroli wewnętrznej zleconej przez organizatora kąpieliska zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem pobierania próbek wody (prawa i lewa strona kąpieliska - 8 próbek). Na podstawie sprawozdań z badań pobranych próbek wody dokonywano bieżącej oceny jakości wody i stwierdzano przydatność wody do kąpieli. Próbkę wody pobierano w punktach wyznaczonych w obrębie kąpieliska (prawa i lewa strona). Organizator kąpieliska informacje na temat jakości wody umieszczał na tablicy usytuowanej w obrębie plaży.

Jeziro „Piaszczyste” w Pile -strefy do kąpieli są wyznaczone i trwale oznakowane, obiekt wyposażony jest w pomosty, przebieralnie, kosze na odpadki, węzeł sanitarny. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest źródło własne, obiekt jest skanalizowany a nieczystości płynne odprowadzane do zbiornika bezodpływowego. Pobrano w ramach nadzoru sanitarnego dwie próbki wody do analiz mikrobiologicznych przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego oraz czterokrotnie w ramach kontroli wewnętrznej zleconej przez organizatora kąpieliska zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem pobierania próbek wody (prawa i lewa strona kąpieliska - 8 próbek). Na podstawie sprawozdań z badań dokonywano bieżącej oceny jakości wody i stwierdzano przydatność wody do kąpieli. Organizator kąpieliska informacje na temat jakości wody umieszczał na tablicy usytuowanej w obrębie plaży.

Jakość wody w kąpieliskach spełniała wymagania mikrobiologiczne określone w rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2011r. Nr 86 poz. 478.). W trakcie bieżącej oceny wizualnej nie stwierdzono zakwitów sinic oraz obecności innych zanieczyszczeń (materiały smoliste, szkło, guma, inne odpady).

III.12. Pływalnie

Pływalnie kryte – ogółem – 2, skontrolowane, przeprowadzono 3 kontrole sanitarne.

Wodnik Piła, ul. Kossaka 102. Bieżący stan sanitarno-higieniczny obiektu dobry, do dezynfekcji mat i sprzętu stosuje się Chemosan, do dezynfekcji niecki i posadzek – Compactol; osady z odkurzacza nieckowego odbiera „Hygea” Lubasz – odpady te traktowane są jako odpad niebezpieczny; zaopatrywany w wodę z wodociągu publicznego Piła. Pobrano 40 próbek wody do badań laboratoryjnych. Ocena roczna obiektu dobra.

Centrum Rekreacji Wodnej AQUA-PIL w Pile, ul. Grotgera 4 - obiekt nowy rozpoczął działalność w lipcu 2010r.; zaopatrywany w wodę z wodociągu publicznego Piła; posiada 6 filtrów piaskowo – węglowych o wydajności 30m³/h, dezynfekcja podchlorynem sodu, dozowanie komputerowe, do dezynfekcji krawędzi basenowych stosuje się Randklar, obiekt klimatyzowany. Pobrano 36 próbek wody. Ocena roczna obiektu dobra.

III.13. Tereny rekreacyjne

W mieście jest 15 terenów rekreacyjnych, w tym 11 podmiotów, którym podlegają piaskownice dla dzieci. Łącznie przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych i stwierdzono dobry stan sanitarno – porządkowy. Są to m.in: Fitness na świeżym powietrzu w Pile ze ścieżką zdrowia i 9 stacjami w parku przy ul. Ceglanej. Na każdej stacji znajduje się nie tylko sprzęt do ćwiczeń, ale również tabliczka z instrukcją do danego ćwiczenia.

Rysunek 1. Fitness na świeżym powietrzu w Pile przy ul. Ceglanej

Na terenie nowo oświetlonego parku znajduje się ścieżki zdrowia wyposażona w równoważnie, zestaw do podciągania - drążek trzystopniowy dostosowany do wzrostu i możliwości ćwiczącego, przeplatanka - ścianka wspinaczkowa, urządzenia do ćwiczeń mięśni brzucha, dolnego odcinka grzbietu i pośladków, płotki wielofunkcyjne - możliwość pokonania płotków skacząc, przechodząc nad i pod płotkiem, obiegając slalomem. Obiekt bardzo dobry.

Park miejski im. Stanisława Staszica, jest to najstarszy park w Pile i jeden z najstarszych w Wielkopolsce. Powstał pod koniec XIX wieku, są tam altany, ławki i mostki, które są odnowione. Ozdobą jest sztuczny staw, strugi wodne i rzeczki z ptactwem wodnym, a wzdłuż alejek rosną różne rzadkie gatunki drzew i krzewów. Park jest zadbany, podzielony na część starą i nową – rabatową z wieloma kolorowymi kwiatami jednorocznymi i wieloletnimi. Park jest ogrodzony, zorganizowano plac zabaw dla dzieci, labirynt z tui, w ubiegłym roku uruchomiono nową fontannę, dla odwiedzających ustępy typu toy – toy, kontrolowane podczas kontroli parku. Obiekt bardzo dobry.

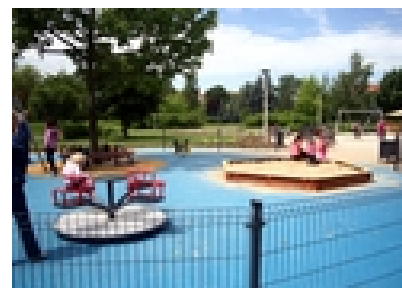
Największym pilskim parkiem jest śródmiejski Park na Wyspie urządzony w latach 1976 – 1978 na skutek osuszenia bagien i nawiezienia wielu ton ziemi, co poprawiło walory klimatyczne Piły. W Parku na Wyspie organizowane są letnie koncerty muzyczne w muszli koncertowej i festyny dla tysięcy pilan. Sztuczny staw stał się matecznikiem ptactwa wodnego. W Parku istnieje duży plac zabaw dla dzieci, droga pieszo-rowerowa wzdłuż rzeki Gwda - pierwsza w Pile droga rowerowa z całkowicie czerwoną nawierzchnią wyraźnym podziałem na części dla rowerzystów i pieszych. Nowy plac zabaw posiada wiele atrakcji min. huśtawki, statek piracki, specjalnej konstrukcji do wspinania, boisko do koszykówki z jednym koszem, dwa stoły do ping-ponga oraz stół do piłkarzyków, piaskownica. Obiekt bardzo dobry.

Konstrukcja do wspinania

Statek Piracki

Piaskownica

Rysunek 2. Park na wyspie w Pile

III.14. Cmentarze

Według ewidencji 2, skontrolowane, przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Na Cmentarzu Komunalnym w Pile trwa budowa nowego domu przedpogrzebowego. Zakończył się drugi etap budowy polegający na realizacji prac wykończeniowych budynku. Zakres robót objął m. in. wykonanie dodatkowego pomieszczenia na agregat prądowłoczy, obróbki blacharskie, wykonanie izolacji cieplnych i przeciwdźwiękowych, montaż stolarki drzwiowej, położenie posadzek, tynków i gładzi gipsowych. Wykonane zostały również: izolacja i ocieplenie ścian zewnętrznych z wykończeniem, instalacja c. o. wentylacja, kotłownia olejowa, wewnętrzna instalacja wodno-kanalizacyjna, przyłącza kanalizacji deszczowej i sanitarnej, wewnętrzna instalacja elektryczna oraz instalacje komputerowa i telefoniczna. Ostatni etap, który sfinalizuje

budowę domu przedpogrzebowego zaplanowany jest na rok 2014. i obejmie m. in. wyposażenie pomieszczeń, budowę dzwonnicy i parkingu.

III.15. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji zarejestrowano na terenie miasta 70 obiektów, przeprowadzono 47 kontroli sanitarnych. Wystawiono 4 opinie sanitarne dotyczące: 2 aptek, 1 stacja paliw, 1 gabinetów lekarskich przygotowanych do wynajmu. Za uchybienia w bieżącym stanie sanitarnym nałożono 2 mandaty karne na łączną sumę 400,- zł. (przeterminowany środek dezynfekcyjny w aptece), wystawiono 2 decyzje płatnicze. Stan sanitarno – techniczny obiektów dobry.

Tabela 3. Inne obiekty użyteczności publicznej w 2013r.

Lp.	Grupy obiektów	2013	Liczba kontroli
1.	Apteki	31	12
2.	Sklepy medyczne – sprzęt ortopedyczny	5	0
3.	Domy kultury i kina	2	3
4.	Parkingi przydrożne	3	3
5.	Pralnie wodne i chemiczne	6	5
6.	Stacje paliw	16	10
7.	Stadiony i hale sportowe	2	2
8.	Targowiska	2	0
9.	Różne	8	4
10.	Zakłady pogrzebowe	5	8
Razem		70	47

Różne to: zakłady zajmujące się usuwaniem nieczystości stałych i ciekłych; Miejski Zakład Komunikacji w Pile; baza PKS w Pile, gdzie dokonuje się generalnego sprzątania autobusów, wymiany pokrowców na zagłówkach itd.; wysypiska i sortownie odpadów.

III.16. Interwencje ludności, mieszkańców powiatu pilskiego

W 2013 roku rozpatrywano 12 interwencji złożonych przez mieszkańców powiatu pilskiego, w tym 6 mieszkańców Piły:

1. Interwencja pacjentki, która zarzucała brak przestrzegania procedur higienicznych przy pobieraniu krwi; podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono uchybienia natury sanitarnej, nałożono mandat karny.
2. Interwencja dotycząca hałasu powodowanego przez dzieci na placu zabaw usytuowanym zbyt blisko budynku mieszkalnego; podczas przeprowadzonej kontroli dokonano pomiarów odległości między ogrodzeniem placu zabaw a najbliższymi oknami i stwierdzono, iż odległość wynosi 10 m, co jest zgodne z zapisem § 40 ust. 3 rozporządzenia Ministra

Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

3. Interwencja anonimowa dotycząca złego stanu sanitarno – porządkowego śmietnika i obecności gryzoni – podczas przeprowadzonej kontroli skarga nie potwierdziła się.
4. Interwencja dotycząca nieprawidłowego usytuowania kontenerów na odpady przy szczytowej ścianie budynku – przekazano do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego według kompetencji rzeczowej.
5. Interwencja dotycząca aspołecznego zachowania się mieszkańca budynku wielorodzinnego, przekazano do samorządowej administracji mieszkaniowej według kompetencji rzeczowej.
6. Interwencja przekazana do wiadomości a dotycząca nieterminowego wywozu odpadów komunalnych.

Podsumowanie

Należy stwierdzić, że stan sanitarno – techniczny obiektów użyteczności publicznej ulega systematycznej poprawie, a nowo uruchamiane spełniają wszystkie wymagania przewidziane przepisami prawnymi dla danej jednostki.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Nadzór sanitarny sprawowany przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Pile nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą wiąże się z oceną warunków, w jakich udzielane są świadczenia profilaktyczno – lecznicze.

Tabela 4. Kontrole w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w 2013 roku

Rodzaj placówki	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów	Liczba przeprowadzonych kontroli
Podmioty lecznicze	56	43	55
Praktyki lekarskie	173	118	122
Praktyki pielęgniarские	52	18	20
Inne usługi medyczne	15	4	4
Razem	296	183	201

IV.1. Podmioty lecznicze wykonujące świadczenia zdrowotne – ogółem

Na terenie miasta działalność prowadzą:

- 56 podmiotów leczniczych będących przedsiębiorstwami, które działalność rejestrują u wojewody;
- 173 praktyki lekarskie zarejestrowane w okręgowej radzie lekarskiej,
- 52 praktyki pielęgniarские zarejestrowane w okręgowej radzie pielęgniarek i położnych,
- 15 podmiotów, które po uzyskaniu decyzji PPIS nie rejestrują swojej działalności z uwagi na brak takiego obowiązku; są to m.in. rehabilitanci.

Z roku na rok rośnie liczba nadzorowanych placówek służby zdrowia.

IV.2. Zakłady lecznicze prowadzące stacjonarną działalność

IV.2.1. „Ars Medical” sp. z o.o., Piła al. Wojska Polskiego 43

Jest to szpital niepubliczny połączony z częścią ambulatoryjną. W ramach szpitala funkcjonuje 5 oddziałów: internistyczno – kardiologiczny I i II, rehabilitacji pourazowej, onkologii i chemioterapii, paliatywny, w obrębie których realizowana jest kompleksowa diagnostyka i leczenie chorób układu krążenia, chorób przewodu pokarmowego, chorób endokrynologicznych, rehabilitacji i usprawniania wielu schorzeń narządu ruchu i układu nerwowego, leczenia chorób nowotworowych oraz opieka paliatywna. Szpital dysponuje 106 łózkami oraz apteką wewnątrzszpitalną. W części ambulatoryjnej świadczenia lecznicze są realizowane w poradniach: specjalistycznych: dermatologicznej, neurologicznej, chorób płuc i gruźlicy, reumatologicznej, ginekologiczno - położniczej, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo - ortopedycznej,

otolaryngologicznej, urologicznej, diabetologicznej, endokrynologicznej, gastroenterologicznej, kardiologicznej, nefrologicznej, onkologicznej, onkologii i chemioterapii, chirurgii onkologicznej, logopedycznej, leczenia bólu, chorób zakaźnych, chirurgii naczyniowej i okulistycznej oraz rehabilitacja ambulatoryjna, poradnie medycyny pracy i rodzinna; apteka ogólnodostępna i wewnątrz szpitalna z pracownią cytostatyków. Funkcjonują pracownie diagnostyczne: endoskopii, mammografii, RTG, rezonansu magnetycznego, tomografii komputerowej, ultrasonografii, diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii oraz Centrum Diagnostyki Kardiologicznej.

W 2013r. rozszerzono działalność o zabiegi z zakresu chirurgii jednego dnia – usunięcie zespołu cieśni nadgarstka; diagnostykę bezdechu sennego, wykonywanie paneli alergicznych systemem Polycheck oraz o poradnię dietetyczną, której zakres obejmuje: porady w zakresie racjonalnego żywienia, indywidualne jadłospisy, dietoterapia chorób, pomiary składu ciała czyli ilości tkanki tłuszczowej i wody w organizmie.

Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne, w tym 1 kontrolę kompleksową. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, nie wydano doraźnych zaleceń, uwag, ani wniosków. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny Szpitala oraz otoczenia ocenia się jako dobry.

W roku 2013 rozpoczęto prace inwestycyjne według projektu "Rewitalizacja obszaru miasta Piły" w obrębie posesji Ars Medical Sp. z o.o. oraz dróg dojazdowych od ul. Matwiejewa i ul. Kraszewskiego dotyczące rozbudowy budynku głównego Ars Medical oraz poszerzenia oferty placówki o chirurgię ogólną i onkologiczną oraz kardioangiografię, prowadzoną w nowych salach operacyjno-zabiegowych.

ARS MEDICAL Sp. z o.o. zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia, zezwolenie wodno – prawne wydał Starosta Piłski w dniu 30 stycznia 2012 r. na okres 10 lat. Jakość wody pozostaje pod nadzorem PPIS w Pile; woda spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W przypadku wystąpienia awarii rezerwowym źródłem wody jest wodociąg publiczny Piła.

IV.2.2. Er – med. S. Łagun, D. Zawacka Sp. cywilna, Piła, ul. Kraszewskiego 4

Centrum Medyczne ER-med powstało w 2011 r. specjalizuje się w dziedzinach okulistyki, chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej, chirurgii dziecięcej, dermatologii, dermatologii estetycznej, urologii. W w/w placówce znajduje się pierwszy w północnej Wielkopolsce zespół chirurgii jednego dnia, gdzie wykonuje się zabiegi w zakresie usunięcia zaćmy, przepukliny i żyłaków kończyn dolnych. Dla potrzeb oddziału chirurgii jednego dnia znajduje się jedna sala operacyjna z pomieszczeniami funkcjonalnie z nią związanymi. Zachowana jest zasada rozdziału pracowników, pacjenta, materiału czystego od brudnego materiału zużytego, odpadów pooperacyjnych. Oddział stanowi wydzieloną część od pozostałych pomieszczeń NZOZ

z wejściem z komunikacji ogólnej. W skład bloku operacyjnego wchodzi pomieszczenia: sala operacyjna, szluz dla pacjenta, szluz szatniowa dla personelu medycznego i szatnia czysta dla personelu medycznego, magazyn czystego i sterylnego materiału, pomieszczenie przyjęcia materiału czystego i sterylnego, brudownik, pokój wybudzeń jednołóżkowy ze stanowiskiem pielęgniarskim z instalacją gazów medycznych, pokój pacjentów z dwoma łózkami, łazienka pacjentów.

Rysunek 3. Obiekt Er-med. Sp. cywilna (strona internetowa)

Z dniem 1 stycznia 2013r. podmiot uległ przekształceniu w szpital jednodniowy wraz z częścią ambulatoryjną, która pozostaje bez zmian. W części ambulatoryjnej wyróżnia się 4 gabinety – 2 lekarskie, 2 diagnostyczno-zabiegowe. Pomieszczenia ogólnodostępne to rejestracja, poczekalnia, WC oddzielne dla kobiet, mężczyzn i osób niepełnosprawnych.

Usługi są świadczone w zakresie poradni: chirurgii dziecięcej, okulistyki, chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej, dermatologii, dermatologii estetycznej, neurologicznej, laryngologicznej, urologicznej oraz badań aparatem USIV.

2.3. Sterylizacja

„Ars Medical” sp. z o.o., Piła al. Wojska Polskiego 43

Punkt sterylizacji wyposażony w dwa autoklawy kasetowe typu STATIM dla potrzeb szpitala. Dezynfekcja i mycie brudnych narzędzi z poradni chirurgicznej odbywa się w zmywalni narzędzi przy sali zabiegowej, przenoszone są do punktu sterylizacji w szczelnie zamkniętych pojemnikach. Narzędzia i drobny sprzęt medyczny z oddziałów po wstępnej dezynfekcji, myciu przekazywane są w szczelnych pojemnikach do punktu sterylizacji. Stosuje się profesjonalne opakowania papierowo-foliowe. Każdy pakiet kontrolowany jest wskaźnikiem chemicznym (Twindicator) a proces sterylizacji kontrolowany jest przy pomocy wskaźników biologicznych zgodnie z procedurą 1 raz w kwartale. Prowadzona jest archiwizacja wyników kontroli biologicznej i chemicznej skuteczności sterylizacji. Sprzęt medyczny po sterylizacji jest przechowywany prawidłowo. Terminy ważności wysterylizowanego materiału i sprzętu

medycznego prawidłowe. Narzędzia poddawane sterylizacji gazowej przewożone są do Centralnej Sterylizatorni w Szpitalu Specjalistycznym w Pile.

Endoskopia - w skład pracowni wchodzi: gabinet lekarski, pokój badań górnego odcinka przewodu pokarmowego, pokój wypoczynkowy, dwa gabinety diagnostyczne połączone ze zmywalnią sprzętu wyposażoną w 2 myjki termo-chemiczne, ultradźwiękowe OLYMPUS Mini ETDZ „A” i ETDZ „B” oraz nowo zakupione urządzenie do mycia i dezynfekcji endoskopów marki Olympus ETD 3 Basic GA/Plus GA i węzeł sanitarny połączony z kabiną higieny osobistej.

Er – med. S. Łagun, D. Zawacka Sp. cywilna, Piła, ul. Kraszewskiego 4.

Sterylizacja sprzętu medycznego wielokrotnego użytku wykonywana jest poza obiektem na podstawie bezterminowej umowy ze Szpitalem Specjalistycznym w Pile. Narzędzia do sterylizacji przekazywane są raz w tygodniu. Pracownicy Pomorskiego Centrum Zdrowia w Gdańsku do zabiegów używają sprzętu sterylizowanego w Gdańsku.

IV.2.4. Postępowanie z odpadami medycznymi

„Ars Medical” sp. z o.o., Piła al. Wojska Polskiego 43

Obiekt posiada opracowane, zatwierdzone i wdrożone procedury oraz instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi w miejscu ich powstawania. Wytwarzający odpady posiada zezwolenie Starosty - decyzja nr GIP.7650-13/08 z dnia 4 listopada 2008r. na wytwarzanie odpadów na okres 10 lat, na podstawie programu gospodarki odpadami. Odpady medyczne o kodach 180101, 180102, 180103, 150110 gromadzone są zgodnie z kodem kolorów – worki czarne na odpady komunalne, worki czerwone na odpady medyczne, żółte na odpady specjalne, igły gromadzone są w specjalnych atestowanych plastikowych pojemnikach. Odpady medyczne przechowywane są na stanowiskach pracy 1 dzień, a w miejscu magazynowania przed wywozem do 72 h, możliwe jest określenie temperatury gromadzenia w/w odpadów. Odpady składowane są w wydzielonym pomieszczeniu o ścianach i podłogach łatwo zmywalnych, skąd odbierane są przez wyspecjalizowaną firmę 3 razy w tygodniu. Utylizacja dokonywana jest w spalarni odpadów przyszpitalnych w Gorzowie oraz jako alternatywnie źródło w spalarni przyszpitalnej w Koninie. Odpady po cytostatykach przewożone są do firmy RUTEN w Czempiniu. W obiekcie nie ma możliwości wyznaczenia dróg „czystych” i „brudnych”, przestrzega się jedynie rozdziału czasowego zwiezienia odpadów do wydzielonego pomieszczenia.

Er – med. S. Łagun, D. Zawacka Sp. cywilna, Piła, ul. Kraszewskiego 4

Odpady zbierane są w miejscu ich powstawania do odpowiednich, oznakowanych pojemników z podziałem na odpady zakaźne i pozostałe. Odpady medyczne w zespole chirurgicznym zbierane są do oznakowanych pojemników i gromadzone czasowo w brudowniku, z którego odbierane są co 72 h przez wyspecjalizowaną firmę Eko –Trans – Pil s.c. Badziąg W., Funk M. w Pile.

IV.3. Zakłady lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W tej grupie ujęte są przychodnie, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej i inne – łącznie to 54 obiekty, które są przedsiębiorstwami. Przeprowadzono 50 kontroli sanitarnych. Za uchybienia natury sanitarnej nałożono 2 mandaty karne na sumę 400,-zł. W obiektach stwierdzono następujące nieprawidłowości: brak mydła i ręczników jednorazowych w toaletach dla pacjentów; przeterminowane środki do dezynfekcji powierzchni; brak oznakowania identyfikującego pojemniki i worki na odpady medyczne oraz przechowywanie artykułów spożywczych w lodówce przeznaczonej na odpady medyczne; brak zachowania porządku przy świadczeniu usług medycznych; brak mydła i środka do dezynfekcji rąk w gabinecie lekarskim; brak zachowania czystości w pomieszczeniu porządkowym; zalegające odpady komunalne.

Dokonano 7 odbiorów nowych pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia działalności leczniczej, wystawiono 7 decyzji opiniujących te pomieszczenia. Wystawiono 8 decyzji płatniczych za negatywne kontrole lub kontrole przeprowadzone na żądanie strony.

W grupie tej zarejestrowano Stację Dializ MUNERA Spółka z o.o., al. Wojska Polskiego 43 w Pile. Podmiot prowadzi działalność z zakresu dializoterapii. Na terenie Centrum Dializ znajdują się dwie sale do hemodializ (15 stanowisk, w tym 13 na sali czystej, 2 na sali dla zakażonych wirusami przenoszonymi drogą krwiopochodną) pomieszczenia dla programu dializ otrzewnowych oraz poradnia nefrologiczna. Personel medyczny stanowią lekarze i pielęgniarki z wieloletnim doświadczeniem w dziedzinie nefrologii i dializoterapii. Ośrodek może przyjąć ponad 100 pacjentów i przeprowadzić ponad 16.000 zabiegów hemodializy rocznie. Przeprowadzono 1 kontrolę stanu sanitarno-porządkowego i technicznego pomieszczeń oraz otoczenia. Zaopatrzenie w wodę z wodociągu publicznego Piła. Do badań laboratoryjnych pobrano 15 próbek wody; na podstawie sprawozdań stwierdzono, że woda spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Obiekt dobry.

Rysunek 4. Stacja Dializ MUNERA, al. Wojska Polskiego 43 - zdjęcia pozyskane ze strony internetowej

IV.4. Praktyki lekarskie

Ogółem w ewidencji ujęto 173 obiekty, z czego skontrolowano 118 przeprowadzając 122 kontrole sanitarne. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 1 mandat karny za nieprawidłowości związane z brakiem oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne w gabinecie stomatologicznym w Pile w wysokości 200,- zł. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry.

IV.5. Praktyki pielęgniarskie

W ewidencji zarejestrowano 52 gabinety pielęgniarskie, skontrolowano 18, przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych. Za brak środków dezynfekcyjnych w gabinecie pomocy przedlekarskiej w szkole nałożono mandat karny w wysokości 200,- zł. Stan sanitarno – techniczny obiektów zadowalający.

IV.5.1. Gabinety Profilaktyki Szkolnej

W grupie gabinetów pielęgniarskich wyróżnia się gabinety pomocy przedlekarskiej w szkołach; ogółem są 23 gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkołach, skontrolowano 11, przeprowadzono 13 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli w stosunku do jednego z podmiotów prowadzących działalność w szkole zostało wszczęte postępowanie administracyjno - egzekucyjne w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli – brak środków dezynfekcyjnych do rąk oraz powierzchni dotykowych, na osobę kontrolowaną nałożono mandat karny w wysokości 200,- zł., a po uprawomocnieniu się decyzji administracyjnej (płatniczej), zostanie przeprowadzona kontrola sprawdzająca.

Pielęgniarki w gabinetach zlokalizowanych w szkołach wykonują świadczenia zdrowotne, polegające w większości na badaniach przesiewowych, pierwszej pomocy przedlekarskiej, promocji i edukacji zdrowotnej, profilaktyce zdrowotnej, bilansach przy udziale lekarza, badaniach kontrolnych uczniów z problemami zdrowotnymi, monitoringu grup dyspanseryjnych, fluoryzacji, bez wykonywania zabiegów naruszających ciągłość tkanki. W związku z charakterem działalności prowadzonej w gabinetach pomocy przedlekarskiej w szkołach, nie wytwarza się odpadów medycznych. Do większości kontrolowanych gabinetów nie jest zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych, ponieważ szkoły, w których mieszczą się gabinety nie mają zniesionych barier architektonicznych, z wyjątkiem gabinetów w:

- Szkole Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Staszica, ul. Buczka 11, 64-920 Piła,
- Szkole Podstawowej Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi ul. Lelewela 140, 64-920 Piła.,
- Zespole Szkół Nr 1 im. Jana Brzechwy, ul. Brzozowa 4, 64-920 Piła,
- Zespole Szkół Nr 2 im. Królowej Jadwigi, ul. Królowej Jadwigi, 64-920 Piła,
- Zespole Szkół im. Stanisława Staszica, al. Powstańców Wlkp. 18, 64-920 Piła.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdza się, że stan sanitarny i techniczny gabinetów profilaktycznych i pomocy przedlekarskiej w szkołach jest poprawny, pomieszczenia, w których wykonywane są świadczenia wyposażone są w niezbędny sprzęt i materiały, dostępne są środki dezynfekcyjne do rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych o aktualnych terminach ważności, osoby wykonujące działalność posiadały aktualne badania sanitarno – epidemiologiczne oraz zaświadczenia o zdolności do wykonywania zawodu. W kontrolowanych gabinetach opracowano i wdrożono stosowne procedury higieniczno – sanitarne mycia i dezynfekcji rąk, powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym, które są zatwierdzone i na bieżąco aktualizowane. Sprzątaniem gabinetów w większości zajmują się sprzątaczkі szkolne – codziennie i w razie potrzeby.

IV.6. Inne obiekty świadczące usługi medyczne

W ewidencji 15; skontrolowano 4, przeprowadzono 4 kontrole sanitarne. Przybyło 6 obiektów w Pile, wszystkie świadczące usługi w zakresie rehabilitacji, wystawiono 5 decyzji opiniujących pomieszczenia świadczenia usług, 1 kontrola została przeprowadzona w dniu 31.12.2013 – postępowanie administracyjne w toku. Wystawiono 5 decyzji płatniczych. W tej grupie zakładów znajdują się m.in. Akustyka Słuchu GEERS Piła, ul. Bydgoska, Pracownia RTG Zębów „R-DENT” Piła, ul. Łączna, Poradnia Dietetyczna Piła, ul. Okrzei, INST-MED Piła, ul. Żeromskiego, Zakład Fizjoterapii Piła, ul. Wawelska.

Podsumowanie

Placówki służby zdrowia są obiektami dobrymi w zakresie utrzymania stanu sanitarno – porządkowego z pojedynczymi wyjątkami. W gabinetach prywatnych – indywidualnej działalności problemem pozostają bariery architektoniczne; w niektórych przypadkach jedynym rozwiązaniem jest zmiana miejsca świadczenia usług na pomieszczenie, które spełnia wymagania, jednak ten proces przebiega bardzo opornie, bowiem jest trudny do zaakceptowania przez samych świadczeniodawców usług medycznych. Powstające nowe gabinety spełniają wszystkie wymogi przewidziane przepisami prawa. Ważnym obiektem, który uzupełni istniejącą lukę na nowym osiedlu w Pile jest uruchamiana Przychodnia Lekarska „Wigor” s.c. w Pile, przy ul. Średniej 1.

V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

V.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W roku 2013 pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 756 zakładów żywności i żywienia, przedmiotów użytku oraz kosmetyków. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 904 kontrole i rekontrole, w tym 30 kontrole środków transportu, 21 kontrole zakładów wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne oraz 13 kontrole w miejscach obrotu materiałami i przedmiotami użytku do kontaktu z żywnością. Wydano 360 decyzji administracyjnych, w tym:

- 6 decyzji zawieszenia działalności produkcyjno-handlowej lub ograniczenia produkcji ,
- 3 decyzje zmieniające w punkcie oznaczenia przedsiębiorcy oraz siedziby zakładu ,
- 23 decyzje w zakładach, które poszerzały zakresy swojej działalności,
- 11 decyzji nakazujących doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego w zakładzie,
- 1 prolongatę przedłużającą termin wykonania decyzji nakazującej doprowadzenia zakładu do właściwego stanu sanitarno-technicznego,
- 1 decyzję wygaśnięcia z uwagi na ustanie przyczyn zawieszenia lub ograniczenia produkcji po doprowadzeniu przez podmiot warunków sanitarno – higienicznych zakładu do stanu zgodnego z przepisami krajowymi i unijnymi,
- 109 decyzji zatwierdzających zakład podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 110 wykreślających zakład z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 6 decyzji warunkowego zatwierdzenia zakładu do momentu spełnienia przez podmiot warunków zgodnych z przepisami krajowymi i unijnymi, na okres nie przekraczający łącznie sześciu miesięcy,
- 2 decyzje na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych,
- 88 decyzji płatniczych za kontrole negatywne podczas, których stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydano 34 zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Za zaniedbania sanitarne nałożono 63 mandaty karne, na łączną kwotę 10.200,- zł., skierowano 3 wnioski o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Kontrole urzędowe przeprowadzane były zgodnie z kompetencjami

określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010r. Nr 136 poz. 914z późn. zm.), ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985r. (Dz. U. z 2011r. Nr 212 poz. 1263 z późn. zm), oraz w rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt. Jak również zgodnie z procedurami Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącymi przeprowadzania kontroli sanitarnej w ramach nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 244 próbki środków spożywczych, 8 próbek przedmiotów użytku, 3 próbki kosmetyków. Wymagań jakości zdrowotnej nie spełniały 3 próbki środków spożywczych.

W 2013 roku przyjęto 24 interwencje konsumentów dotyczące m.in.: niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych, w tym po terminie przydatności do spożycia, obecności szkodników w żywności, złego stanu sanitarno – higienicznego zakładów, brak higieny przy produkcji, przechowywaniu i sprzedaży artykułów spożywczych, prowadzenie działalności bez posiadania decyzji zatwierdzającej zakład, z tego 16 interwencje potwierdziło się.

Potwierdziły się interwencje dotyczące prowadzenia działalności bez zgody Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile, wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej (tzn. po terminie przydatności do spożycia, z obecnością szkodników). Przyjęto zażalenie konsumenta na środek spożywczy „Sok jabłkowy”, zakupiony w markecie. Pobrano do badań laboratoryjnych próbki tego soku, które nie potwierdziły stawianych zarzutów. Na stoisku handlowym z produktami mącznymi w hipermarkecie stwierdzono obecność szkodników zbożowych (mole żywe i martwe).

Rysunek 5. Mąka porażona szkodnikami mącznymi w hipermarkecie

We wszystkich przypadkach interwencyjnych prowadzono w trybie pilnym postępowanie ustawowe zgodne z posiadanymi kompetencjami. Osobom wnoszącym interwencje z podaniem danych osobowych udzielano każdorazowo pisemnej odpowiedzi. W związku z potwierdzeniem się zgłoszonych interwencji nałożono 16 mandatów karnych na kwotę 2.700,-zł. Skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego za prowadzenie działalności bez posiadania decyzji zatwierdzającej zakład.

Kontrole akcyjne stanowiły stały element działalności nadzoru sanitarnego nad żywnością i żywieniem. Wynikały one z zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W zakresie kontroli akcyjnych przeprowadzono następujące działania:

- 15 kontroli sanitarnych w godzinach popołudniowych, które podyktowane były wzmożonym nadzorem szczególnie w zakładach żywienia zbiorowego otwartego oraz obrotu żywnością. Nałożono 2 mandaty karne na sumę 300zł., z uwagi na brak bieżącego stanu sanitarnego zakładu, przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego, niewłaściwe magazynowanie żywności, nieprawidłowe przeprowadzanie dezynfekcji naczyń stołowych, brak zabezpieczenia żywności przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi, sprzedaż artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia,
- 57 kontroli sanitarnych przeprowadzonych w soboty i niedziele w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i w sklepach mięsnych na targowiskach. Nałożono 8 mandatów karnych na sumę 1.300,-zł. za: nieprzestrzeganie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, brak higienicznej sprzedaży i przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego, sprzedaż artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, brak zabezpieczenia żywności przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi, nieprawidłowe wykorzystywanie stanowisk pracy, niezgodnie z ich przeznaczeniem. W zakładzie żywienia zbiorowego otwartego wydano 1 decyzję zakazu przeprowadzania obróbki wstępnej jaj oraz na stoiskach handlowych na targowisku wydano 2 decyzje zakazu prowadzenia działalności handlowej z uwagi na brak decyzji zatwierdzającej zakład, wydanej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile. W związku z czym skierowano 2 wnioski do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej,
- w Gminie Piła przeprowadzono ogółem 7 kontroli w zakładach gastronomicznych i na targowiskach w ramach prowadzonej akcji, dotyczącej źródła pochodzenia alkoholu wprowadzanego do obrotu na terenie powiatu pilskiego. Na targowiskach kontrole były przeprowadzane przy współudziale przedstawicieli Urzędu Celnego w Pile,

- w ramach kontroli akcyjnych dotyczących wprowadzania do obrotu suplementu diety pn: OxyElitePro – stanowiącego zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka z uwagi na występowanie ostrego zapalenia wątroby po spożyciu ww. produktu; przeprowadzono 7 kontroli w siłowniach i sklepach specjalistycznych zajmujących się sprzedażą środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Nie stwierdzono w sprzedaży jego obecności,
- w okresie przedświątecznym przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych na targowiskach i w sklepach w zakresie przestrzegania higienicznej i humanitarnej sprzedaży ryb. Nie stwierdzono nieprawidłowości,
- przeprowadzono 13 kontroli z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Pile w ramach międzynarodowej operacji pn. Pangea „Operation Pangea- International Week Of Action” w związku z nielegalnym wprowadzaniem do obrotu produktów leczniczych, suplementów diety, substancji zastępczych i innych tego typu produktów. Kontrolą objęte były placówki handlowe – sklepy typu sex-shop, siłownie, salony ćwiczeń i fitness, punkt sprzedaży z herbatą Yerba Mate – SHISOWNIA,
- przeprowadzono 12 kontroli w zakładach prowadzących sprzedaż hurtową i detaliczną mięsa oraz wędlin, w związku ze wzmożonym nadzorem nad prawidłowością dokonywania zwrotów jakościowych wyrobów mięsno-wędliniarskich przez podmioty i postępowania z żywnością pochodzenia zwierzęcego, wycofaną z powodu przeterminowania. W powyższej sprawie przesłano informacje do Powiatowych Lekarzy Weterynarii,
- w związku z wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych i kolejnymi przypadkami zatruc spowodowanych zażyciem środków zastępczych tzw. dopalaczy przeprowadzono 7 kontroli w siłowniach i w sklepach z odżywkami, w wyniku których nie stwierdzono w obrocie ww. środków.

W związku z organizowanym przez Prezydenta Miasta Piły Piłskim Jarmarkiem Wielkanocnym i Bożonarodzeniowym w okresie przedświątecznym, przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych na wnioski podmiotów i wydano terminowe decyzje zatwierdzające stoiska handlowe. W ofercie sprzedażowej znajdowały się produkty regionalne typu: wyroby wędliniarskie, nabiałowe, garmażeryjne, rybne oraz cukiernicze.

W okresie zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzono 9 kontroli w placówkach żywieniowych, natomiast w sezonie letnim 4 kontrole. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Dzięki regularnym i konsekwentnym kontrolom prowadzonym przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Pile oraz dzięki rosnącej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań we wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu systemu

HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli) stan sanitarno-techniczny zakładów systematycznie się poprawia. Na poprawę stanu sanitarno-higienicznego tych zakładów wpływ miała także „zdrowa konkurencja” i przepływ informacji w mediach, które wymusiły na podmiotach prowadzących działalność żywnościowo-żywnościową pozytywne zmiany.

V.1.1 Obiekty, w których nie stwierdzono zakładów niezgodnych

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów prowadzony był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami. Do grupy obiektów, w których nie stwierdzono zakładów niezgodnych z arkuszem oceny stanu sanitarnego należą: wytwórnie lodów, automaty do lodów, wytwórnie tłuszczów, ciastkarnie, wytwórnie napojów bezalkoholowych, zakłady garmażeryjne, zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, wytwórnie makaronów, wytwórnie koncentratów spożywczych, wytwórnie chrupek, wytwórnie suplementów diety, inne wytwórnie żywności, obiekty ruchome i tymczasowe, zakłady żywienia zbiorowego zamknięte oraz zakłady obrotu i produkcji przedmiotów użytku.

V. 1. 2. Obiekty o złym stanie sanitarnym

Stan sanitarny poszczególnych grup obiektów żywnościowo-żywnościowych niezgodnych z wymaganiami higienicznymi przedstawia się następująco:

Sklepy spożywcze i supermarkety (na 153 sklasyfikowane oceniono 18 sklepów jako niezgodnych z wymaganiami, co stanowi 11,7% ocenionych). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- artykuły spożywcze po upływie terminu/daty przydatności do spożycia,
- przerwany łańcuch chłodniczy środków spożywczych łatwo psujących się,
- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń,
- brak segregacji artykułów spożywczych w urządzeniach chłodniczych,
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przed wewnętrznymi i zewnętrznym zanieczyszczeniami,
- brak zapisów w rejestrach monitoringu temperatury oraz dobrej praktyki higienicznej,
- niewłaściwe magazynowanie artykułów spożywczych.

Nałożono 30 mandatów na łączną kwotę 4.700,-zł.

Magazyny hurtowe (na 47 sklasyfikowanych oceniono 3 hurtownie jako niezgodne z wymaganiami, co stanowi 6,4% ocenionych). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- artykuły spożywcze po upływie terminu/daty przydatności do spożycia,
- niewłaściwy stan sanitarny sprzętu,
- brak źródła pochodzenia artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu,
- niewłaściwe magazynowanie artykułów spożywczych.

Nałożono 4 mandaty na łączną kwotę 850,- zł.

Piekarnie (na 8 sklasyfikowanych, 1 zakład oceniono jako niezgodny, co stanowi 12,5% ocenionych). Stwierdzone nieprawidłowości:

- zły stan sanitarno-techniczny zakładu,
- obecność śladów gryzoni,
- artykuły spożywcze po upływie terminu/daty przydatności do spożycia.

Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 600,-zł.

Kioski (na 20 sklasyfikowanych oceniono 1 kiosk jako niezgodny z wymaganiami, co stanowi 5% ocenionych). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- przerwany łańcuch chłodniczy środków spożywczych łatwo psujących się,
- artykuły spożywcze po upływie terminu/daty przydatności do spożycia,
- niewłaściwe magazynowanie artykułów spożywczych,
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniami.

Nałożono 1 mandaty karne na kwotę 100,-zł.

Zakłady małej gastronomii (na 87 sklasyfikowanych oceniono 2 zakłady jako niezgodne z wymaganiami, co stanowi 2,3% ocenionych). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak prawidłowo prowadzonej dezynfekcji naczyń,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych – niezgodnie z deklaracją producenta,
- brak bieżącej czystości i porządku w zakładzie,
- zły stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i urządzeń,
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniami.

Nałożono 12 mandatów na łączną kwotę 1.700,-zł.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego (na 38 sklasyfikowanych oceniono 1 zakład jako niezgodny z wymaganiami, co stanowi 2,6% ocenionych). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- używanie stanowisk pracy niezgodnie z ich przeznaczeniem,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych – niezgodnie z deklaracją producenta,
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń i urządzeń,
- brak prawidłowo prowadzonej dezynfekcji naczyń,
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- zły stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i urządzeń,
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniami.

Nałożono 6 mandatów na łączną kwotę 1.400,-zł.

V.2. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W 2013 roku ogółem pobrano 255 próbek do badań laboratoryjnych. Z czego 110 próbek pobrano do badań chemicznych i 145 próbek do badań mikrobiologicznych. Zgodnie z rocznym planem pobierania próbek na rok 2013 zaplanowano 100 próbek do badań w kierunku zanieczyszczeń fizykochemicznych oraz 129 próbek do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Roczny plan został zrealizowany w 100%. Poza planem pobrano 26 próbek, w tym 21 próbek środków spożywczych, 3 próbki kosmetyków, 2 próbki pochodzące z ogniska zatrucia pokarmowego. Zakwestionowano 3 próbki środków spożywczych, z czego 1 próbkę środka spożywczego pobraną do badań fizykochemicznych – „mleczko kokosowe” z uwagi na oznakowanie oraz 2 próbki pobrane do badań mikrobiologicznych, w tym 1 próbkę „mięsa z indyka na kotlety” z uwagi na ocenę organoleptyczną tj. zmieniony zapach, nieświeży, gnilny świadczący o zepsuciu i 1 próbkę „tataru z ligawy wołowej” pobranej w związku z podejrzeniem zatrucia pokarmowego, w której stwierdzono obecności bakterii z rodzaju Salmonella.

Nadto przekazano do badań laboratoryjnych „Formularzem przyjęcia zażalenia na środek spożywczy” 1 próbkę - soku jabłkowego dostarczonego do siedziby stacji przez klienta, zakwestionowanego z uwagi na zmienione cechy organoleptyczne - zmieniony smak, niespecyficzny zapach, widoczne fragmenty pleśni. Wyniki badań potwierdziły zanieczyszczenie soku zarodnikami pleśni. Równolegle pobrano z obrotu 5 próbek przedmiotowego soku, które nie były kwestionowane.

Ponadto sprawozdania z badań próbek, opatrzone były uwagami. Dotyczyły one błędnego oznakowania suplementów diety, między innymi: nieprawidłowo podane funkcje technologiczne dodatków do żywności, rozbieżne informacje dotyczące ilości dziennego spożycia suplementu diety, mogące wprowadzić konsumenta w błąd. Również zwracano uwagę na mikrobiologiczne zanieczyszczenia środków spożywczych bakteriami *Escherichia coli* i bakteriami przypuszczalnie *Bacillus cereus*. We wszystkich stwierdzonych niezgodnościach postępowano zgodnie z „Algorytmem postępowania z próbkami żywności i przedmiotami użytku oraz wynikami badania próbek” tzn. przekazywano wyniki badań do zakładu, w którym pobierano próbki oraz odpowiednio do właściwego terenowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego/powiatowego lekarza weterynarii nadzorującego zakład produkcyjny. Analogicznie po otrzymaniu wyników kwestionowanych próbek przeprowadzano kontrole w zakładach na własnym terenie.

Zgodnie z rocznym planem poboru próbek pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku GMO (żywność genetycznie modyfikowana) 2 próbki środków spożywczych - galanteria ciastkarska, zawierające w składzie mąkę kukurydzianą lub sojową, potencjalnie wyprodukowaną z GMO”. W obu próbkach nie stwierdzono obecności organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

V.3. Suplementy diety i żywność z oświadczeniami żywieniowymi i zdrowotnymi

W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i żywności wzbogaconej. Oceniono znakowanie 25 suplementów diety, 11 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i 18 środków spożywczych wzbogaconych. Stwierdzono następujące nieprawidłowości w oznakowaniu 2 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, 1 suplementu diety oraz 2 środków spożywczych wzbogaconych:

- umieszczono odniesienie do powszechnych, nieswoistych korzyści jakie przynosi dana żywność oraz jej składniki bez podania konkretnego dopuszczonego w wykazie oświadczenia zdrowotnego,
- nie podano na stronie internetowej wszystkich obowiązkowych informacji przy prezentacji i reklamie środka spożywczego opatrzonego oświadczeniem zdrowotnym. Ponadto oświadczenia te odwoływały się do właściwości leczniczych,
- podkreślono w oznakowaniu nazwę składnika przy nazwie produktu, nie podając jego zawartości w produkcie,
- nie spełniono szczególnych warunków stosowania oświadczeń zdrowotnych tj. suplement diety nie zawierał składnika mineralnego, którego dotyczyło oświadczenia zdrowotne w ilości znaczącej,
- brak w żywności oznakowanej jako środek spożywczy wzbogacony ilości znaczącej dodanych witamin i składnika mineralnego,
- brak informacji dotyczącej ilości żywności, którą należy spożyć i sposobu jej spożycia w ciągu dnia by osiągnąć deklarowany w oświadczeniu zdrowotnym efekt,
- umieszczono oświadczenia zdrowotne dotyczące witamin i składnika mineralnego, odnoszących się do rozwoju i zdrowia dzieci, niezgodnie z wykazem dopuszczonych oświadczeń,
- wprowadzanie konsumenta w błąd, poprzez sugerowanie w oznakowaniu, że środek spożywczy posiada szczególne właściwości, jeżeli wszystkie podobne środki spożywcze posiadają takie właściwości, w tym środki spożywcze zawierające niniejsze witaminy w innej przyswajalnej przez organizm formie.

W związku ze stwierdzonymi w oznakowaniu nieprawidłowościami zostały wysłane pisma do państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, właściwych ze względu na siedzibę zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu kwestionowane produkty.

Pobrano do badań w ramach urzędowej kontroli żywności 4 próbki suplementów diety, w tym 2 w kierunku znakowania i 2 w kierunku mikrobiologicznym. Trzy z nich opatrzone były uwagą

dotyczącą znakowania. Pobrano także w ramach urzędowej kontroli żywności 23 środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym 13 próbek do badań w kierunku mikrobiologicznym. Na terenie objętym nadzorem PPIS w Pile zlokalizowany jest 1 zakład konfekcjonujący suplementy diety.

Podczas kontroli sanitarnych sprawdzano również implementację unijnych przepisów dotyczących oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych, ujętych w rozporządzeniu (WE) Nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności, uwzględniając różne formy prezentacji i reklamy w sprzedaży na odległość (przez internet) oraz na ulotkach informacyjnych.

Według powyższego zakresu oceniono 86 środków spożywczych, w tym 33 artykuły spożywcze ogólnego spożycia, 21 suplementów diety, 18 środków spożywczych wzbogaconych oraz 14 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Na produktach tych umieszczono 18 oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych, 21 oświadczeń zdrowotnych oraz 47 oświadczenia żywieniowych. Na etykietach 7 produktów powszechnego spożycia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nie spełniono szczególnych warunków stosowania oświadczenia zdrowotnego poprzez brak w produkcie ilości znaczącej substancji, której dotyczyło oświadczenie zdrowotne,
- niezgodność ze szczegółowymi warunkami stosowania konkretnego oświadczenia żywieniowego,
- nie podano informacji o ilości witamin i składnika mineralnego, których dotyczyło oświadczenie żywieniowe,
- brak lub niepełna informacja o wartości odżywczej produktu.

Zakwestionowano także oświadczenia zdrowotne umieszczone na ulotce informacyjnej dotyczącej 3 produktów (soków), przypisujące tym środkom spożywczym właściwości zapobiegania chorobom oraz odwoływania się do takich właściwości.

Ponadto stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych umieszczonych na: 1 suplemencie diety, 2 środkach spożywczych wzbogaconych oraz 1 środku spożywczym specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Niniejsze nieprawidłowości opisane są powyżej w części dotyczącej poprawności znakowania: „Suplementów diety”.

Zakwestionowano sposób prezentacji i reklamy na podanej w oznakowaniu produktu stronie internetowej 1 środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, przypisujące temu środkowi spożywczemu właściwości zapobiegania chorobom i odwoływania się do takich właściwości. Nie umieszczono wszystkich obowiązkowych informacji przy prezentacji

i reklamie w sprzedaży na odległość tego środka spożywczego, opatrzonego oświadczeniem zdrowotnym, do którego dostęp do „etykietowania” jest ograniczony.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości zostały wysłane pisma do państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, właściwych ze względu na siedzibę zakładów produkujących bądź wprowadzających do obrotu kwestionowane produkty.

V.4. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów

W okresie grzybobrania w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Pile sprawowany był nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybowymi w sklepach spożywczych, zakładach żywienia zbiorowego oraz na targowiskach. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wprowadzania do obrotu grzybów świeżych i suszonych. Prowadzone były dyżury grzyboznawcy i klasyfikatora, w ramach których udzielano porad osobom zainteresowanym odnośnie przynależności gatunkowej grzybów oraz zasad prawidłowego zbierania grzybów. Udzielano porad w sprawie rozpoznawania przynależności gatunkowej grzybów świeżych. W okresie grzybobrania, na holu siedziby stacji wyświetlana była prezentacja multimedialna dotycząca zasad prawidłowego zbierania grzybów świeżych, zatruć, jak również postępowania w razie pojawienia się zatruć grzybami. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile przekazał do lokalnej prasy i na stronę internetową informacje o podstawowych zasadach bezpieczeństwa dla osób zbierających i spożywających grzyby jak również zasad wprowadzania do obrotu handlowego grzybów świeżych, jak również informacje na temat bieżących kursów dla kandydatów na grzyboznawców i klasyfikatorów grzybów.

V.5. Działania w ramach systemu RASFF

W 2013r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) otrzymał 33 powiadomienia o niebezpiecznej żywności i paszach, w tym: 25 dotyczyło produktów spożywczych pochodzących z Polski, bądź dystrybuowanych do kraju i 8 dotyczyło wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zgłoszone produkty w systemie nie spełniały wymagań przepisów prawnych i stanowiły równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. Do najczęściej występujących rodzajów zagrożeń otrzymywanych w ramach systemu RASFF należą:

- zanieczyszczenia chemiczne: nieautoryzowane barwniki E-102 i E-129 stwierdzone w soku z granatów; niezdeklarowane substancje farmakologiczne w suplementach diety, środkach spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego; zmienione cechy organoleptyczne oraz obecności pleśni w napoju niegazowanym; pozostałości pestycydów w śliwkach bez pestek głęboko mrożonych i mące razowej; przekroczenie zawartości mikotoksyn i aflatoksyn w ziarnach kukurydzy Popcorn, figach suszonych i gałce muszkatałowej;

przekroczenie zawartości metali ciężkich – cyny w gruszkach w syropie; migracji ołowiu i kadmu z przedmiotów do kontaktu z żywnością (kubki importowane z Rosji i Chin, szklanki z Chin, kieliszki z Turcji i szklanki do piwa z Polski); migracja formaldehydu z miseczek z melaminy,

- zanieczyszczenia fizyczne: obecność nierozpuszczalnych cząstek mineralnych w sosie pomidorowym; fragmenty z tworzywa sztucznego w mięsie mielonym; obecność fragmentów szkła w napojach dla dzieci,
- zanieczyszczenia mikrobiologiczne: obecności bakterii z grupy coli stwierdzone w wodzie źródlanej niegazowanej; potencjalnego skażenia bakterią Salmonella produktów sojowych importowanych z Ameryki.

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych ustosunkowywano się do pism Głównego Inspektora Sanitarnego i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dotyczących m.in.: zapewnienia bezpieczeństwa mikrobiologicznego żywności na poziomie produkcji pierwotnej poprzez wzmożenie nadzoru nad wdrożeniem odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych na plantacjach, skupach, transporcie i przetwarzaniu owoców i warzyw; zwrócenia uwagi na produkty spożywcze pochodzące z Kanady, które skażone były antybiotykiem. Nadto przesyłane były informacje, które dotyczyły: stwierdzenia przez władze japońskie przekroczenia dopuszczalnych wartości pierwiastków promieniotwórczych w przetworach z jagód eksportowanych z Polski na rynek japoński; ukazaniu się informacji w mediach w sprawie wykrycia ochratoksyny A w rodzyńkach pochodzących z Turcji i Argentyny. W każdym przypadku podejmowane były działania wyjaśniające i zaradcze zapewniające wyeliminowanie zagrożenia. Przeprowadzono 69 kontroli w zakładach wykazanych w listach dystrybucyjnych, produkty wycofywano tam, gdzie było to konieczne. W zakładach obrotu środkami spożywczymi i przedmiotami do kontaktu z żywnością, podmioty wywieszały informacje dla klientów o możliwości zwrotu zakupionych produktów. Z uwagi na ważność funkcjonującego systemu RASFF, prowadzone są na bieżąco szkolenia wewnętrzne z procedur postępowania w razie pojawienia się żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

V.6. Nadzór nad przedmiotami użytku i ich jakość zdrowotna

Nadzorem sanitarnym objęto 20 miejsc obrotu przedmiotami użytku. Łącznie przeprowadzono 13 kontroli, z czego 6 zakładów sklasyfikowano, uzyskały one ocenę zgodną z wymaganiami. W ramach urzędowej kontroli pobrano do badań w kierunku zanieczyszczeń chemicznych 8 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością tj. 2 próbki wyrobów z melaminy, 2 próbki z ceramiki oraz 4 próbki z tworzyw sztucznych. Pobrane próbki nie były kwestionowane w zakresie badanych parametrów.

V.7. Kosmetyki

Przeprowadzono 21 kontroli w miejscach obrotu kosmetykami (sklepy i hurtownie, stoiska z kosmetykami usytuowane w marketach i sklepach branży spożywczej), podczas których dokonano 20 ocen zgodności oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych – oceniono jako zgodne z wymaganiami. W ramach urzędowej kontroli pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 2 próbki kosmetyków dla dzieci. Natomiast w kierunku zanieczyszczeń chemicznych pobrano do badań laboratoryjnych 1 próbkę farby do włosów. Pobrane próbki nie były kwestionowane.

W ramach unijnego systemu RAPEX w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Wspólnotowy System Szybkiej Informacji), otrzymano 2 powiadomienia dotyczące obecności w obrocie kosmetyków uznanych za stwarzające zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów lub nie zostały one zgłoszone do Krajowego Systemu Informowania o Kosmetykach w Polsce. Po przeprowadzeniu stosownego postępowania wyjaśniającego w stosunku do wyżej wymienionych powiadomień stwierdzono, że żaden z kosmetyków notyfikowanych nie znalazł się w obrocie na terenie Gminy Piła.

V. 8. Informacja o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi

W roku 2013 współpracowano z:

1. Powiatowym Inspektoratem Weterynarii - zgodnie z porozumieniem z dnia 29.11.2007r. z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pile o współdziałaniu i współpracy pomiędzy inspekcjami, przeprowadzono 1 kontrolę w zakładzie przemysłu ziemniaczanego, w którym nie stwierdzono nieprawidłowości.
2. Wojskowym Ośrodkiem Medycyny Prewencyjnej w Bydgoszczy - przeprowadzono 1 kontrolę w zakładzie objętym wspólnym nadzorem. Skontrolowano hurtownie rybną, w której prowadzone było postępowanie administracyjne w sprawie stwierdzonych nieprawidłowości tj. brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników - nieszczelne drzwi wejściowe oraz od strony zaplecza w pomieszczeniu magazynowym. Kontrola sprawdzająca stwierdziła wykonanie nakazów decyzji.
3. Komendą Powiatową Policji w Pile - w ramach współpracy przeprowadzono 13 kontroli z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Pile w ramach międzynarodowej operacji pn. Pangea „Operation Pangea- International Week Of Action” w związku z nielegalnym wprowadzaniem do obrotu produktów leczniczych, suplementów diety, substancji zastępczych i innych tego typu produktów. Kontrolą objęte były placówki handlowe – sklepy typu sex-shop, siłownie, salony ćwiczeń i fitness, punkt sprzedaży z herbatą Yerba Mate – Shishownia. W punkcie sprzedaży z herbatą Yreba Mate nałożono

- 1 mandat karny, w wysokości 100,- zł. za wprowadzanie żywności po upływie terminu przydatności do spożycia.
4. Izba Celną - wspólnie z funkcjonariuszami Izby Celnej przeprowadzono ogółem 7 kontroli w związku z informacjami, dotyczącymi wprowadzania do obrotu alkoholu niewiadomego pochodzenia. Kontrolami objęto targowiska w Pile i na ternie powiatu pilskiego. W jednym przypadku stwierdzono wprowadzanie do obrotu alkoholu niewiadomego pochodzenia (bez akcyzy). Funkcjonariusze Izby Celnej przejęli przedmiotowy alkohol w celu dalszego postępowania wyjaśniającego.
5. Środkami masowego przekazu. Na stronie internetowej stacji umieszczone były/są informacje dotyczące:
- kursu dla kandydatów na klasyfikatora grzybów oraz grzyboznawców,
  - podstawowych zasadach bezpieczeństwa dla osób zbierających i spożywających grzyby,
  - młynków koloidalnych – „zagrożenie dla ludzi i środowiska”,
  - ostrzeżenia Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące produktów wyprodukowanych z mleka w proszku, w którym stwierdzono fragmenty opakowania i granulatu przypominającego trutkę na gryzonie w mleku,
  - umieszczony był również komunikat Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile skierowany do producentów żywności na etapie produkcji podstawowej.

Podsumowanie

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dalszym ciągu będzie kontynuowany nadzór sanitarny, szczególnie w zakresie:

- przeprowadzania kontroli w obiektach, które uzyskały ocenę niezgodną w roku 2013,
- wzmożonego nadzoru nad obiektami sezonowymi zlokalizowanymi na trasach turystycznych,
- prawidłowego znakowania środków spożywczych, w tym suplementów diety, produktów GMO, żywności bezglutenowej i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, stosowania systemów kontroli wewnętrznej - zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP w obiektach żywnościowo-żywnościowych,
- identyfikowalności surowców i produktów,
- zachowania łańcucha chłodniczego od surowca do gotowego produktu, co ma szczególne znaczenie w przypadku środków spożywczych łatwo psujących się,
- nadzoru nad jakością mikrobiologiczną i chemiczną środków spożywczych, przedmiotów użytku, kosmetyków, realizowanego zgodnie z rocznym planem poboru próbek na rok 2014, bezpieczeństwa materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

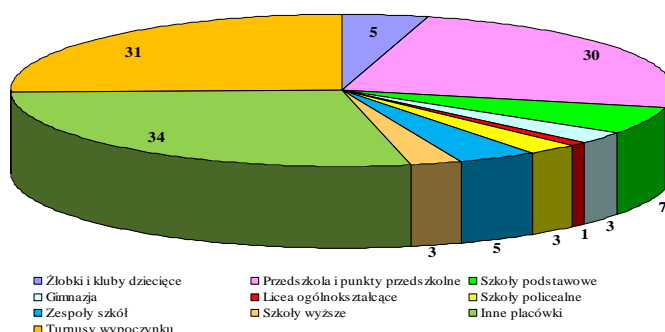

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

1. VI.1. Informacje wstępne

Zadania Inspekcji Sanitarnej w ochronie zdrowia dzieci i młodzieży realizowane są poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi pomieszczeń i sprzętu używanego w placówkach nauczania i wychowania oraz nad higieną procesu nauczania.

Na terenie Gminy Piła w roku 2013 skontrolowano 122 placówki, w tym: 91 placówek nauczania i wychowania oraz 31 turnusów wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. Liczbę placówek objętych nadzorem wraz z danymi liczbowym przedstawia wykres.

Wykres 1. Placówki objęte nadzorem w 2013 r. na terenie Gminy Piła..

W skontrolowanych placówkach nauczania i wychowania uczyło się i przebywało 16572 uczniów, wychowanków i studentów. Do innych placówek stałych objętych nadzorem należały: ochotniczy hufiec pracy, dom studenta, 16 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, 3 ogniska pracy pozaszkolnej, 13 pozaszkolnych placówek specjalistycznych. Ogółem w placówkach stałych i sezonowych przeprowadzono 214 kontroli sanitarnych. Wydano:

- 8 decyzji administracyjnych, które dotyczyły: doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń w tym: ścian, sufitów, podłóg w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych, ciągach komunikacyjnych, sanitariatach dla uczniów, zapewnienia właściwej wentylacji pomieszczeń, doprowadzenia do właściwego stanu stolarki drzwiowej, doprowadzenia do właściwego stanu zniszczonej armatury w sanitariatach dla uczniów, uzupełnienia osłon na punktach świetlnych;
- 4 decyzje płaćnicze za przeprowadzone czynności kontrolne,
- 12 opinii sanitarnych dotyczących spełnienia wymagań bezpieczeństwa i higieny oraz warunków higieniczno-sanitarnych do prowadzenia: żłobków, klubów dziecięcych przedszkoli, punktu przedszkolnego, oddziałów przedszkolnych w istniejących placówkach oraz świetlicy terapeutycznej.

VI.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Na terenie miasta Piły nie stwierdza się obiektów nieprzystosowanych do prowadzenia działalności oświatowo – wychowawczej. Budynki szkół i innych placówek są obiektami budowanymi na cele szkolne lub (adaptowanymi) i przystosowanymi do prowadzenia w nich działalności edukacyjno-wychowawczej. Nie występują placówki, które nie zapewniają właściwych warunków technicznych. Wszystkie placówki zaopatrzone są w wodę bieżącą z wodociągów sieciowych i podłączone są do kanalizacji centralnych. Prowadzone są modernizacje i remonty kapitalne placówek podczas których, dokonuje się: wymiany dachu, okien, drzwi, podłóg, wymiany instalacji elektrycznej i centralnego ogrzewania, gipsowania oraz malowania ścian i sufitów sal dydaktycznych, ciągów komunikacyjnych i sanitariatów.

VI.3. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

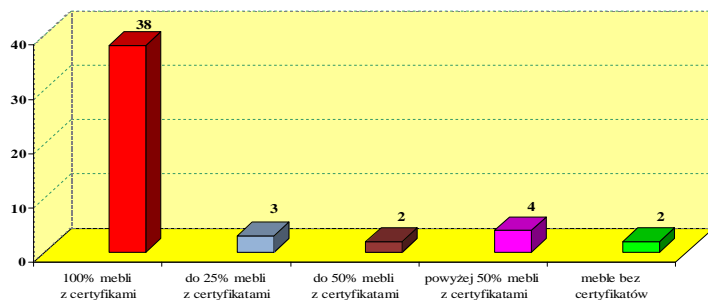
Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowia ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. Oceniając szkoły w aspekcie posiadanych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stwierdza się, że spośród 19 szkół ocenionych (7 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 1 liceum ogólnokształcące, 5 zespołów szkół, 3 szkoły policealne), 14 placówek posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem, 1 szkoła szkolny zespół sportowy bez boiska, 1 korzystała z infrastruktury innej szkoły. Ponadto uczniowie IV klas szkół podstawowych i zespołów szkół korzystali w ramach zajęć wychowania fizycznego z basenu. Zajęć wychowania fizycznego nie prowadzą szkoły policealne.

VI.4. Ocena posiadania certyfikowanych mebli i sprzętu sportowego

W roku 2013 przeprowadzono ocenę posiadania przez szkoły i placówki certyfikowanych mebli oraz urządzeń i sprzętu sportowego. Na terenie miasta ocenę mebli przeprowadzono w 100% nadzorowanych przedszkoli i szkół publicznych i niepublicznych. Skontrolowano 49 placówek, w tym: 30 przedszkoli z oddziałami i 19 szkół. W trakcie kontroli stwierdzono, że 2 placówki korzystały z mebli bez certyfikatów, co stanowi 4,1% skontrolowanych. Pozostałe 47 placówek, tj. 95,9% skontrolowanych posiadało certyfikaty na meble, z czego 38 placówek (77,5%) posiadało 100% certyfikatów na meble edukacyjne. W 9 placówkach (18,4%) skontrolowanych odsetek mebli z certyfikatami wynosił:

- do 25% mebli z certyfikatami - 3 placówki, co stanowi 6,4% skontrolowanych,
- do 50% mebli z certyfikatami - 2 placówki, co stanowi 4,2% skontrolowanych,
- powyżej 50% mebli z certyfikatami - 4 placówki, co stanowi 8,5% skontrolowanych.

Ilość przedszkoli i szkół posiadających certyfikowane meble w placówkach na terenie miasta Piła za rok 2013 przedstawia wykres.

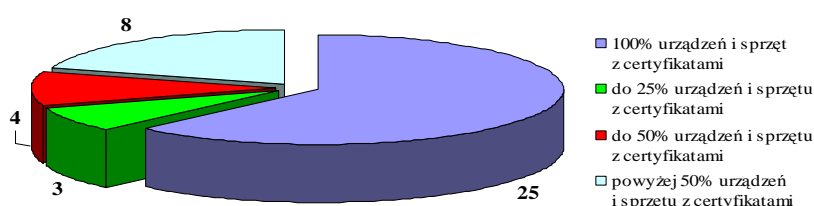
Wykres 2. Placówki posiadające meble z certyfikatami w roku 2013.

Z prowadzonej w roku 2013 analizy wynika, że liczba placówek posiadających 100% i powyżej 50% mebli z certyfikatami stanowi największą grupę placówek. W grupie tej najwięcej mebli z certyfikatami posiadają gimnazja i przedszkola. Korzystanie z meble bez certyfikatów odnotowano w jednym przedszkolu publicznym i jednej szkole policealnej.

W roku 2013 pod kątem posiadania certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy skontrolowano 40 placówek publicznych i niepublicznych, w tym: 26 przedszkoli i punktów przedszkolnych, w których oceniono place zabaw lub sale zajęć ruchowych oraz 14 szkół, które posiadały sale gimnastyczne lub zastępcze, boiska, place zabaw. W 9 placówkach nie oceniono sprzętu z uwagi na brak sal gimnastycznych, sal zastępczych, boisk, placów zabaw lub sal zajęć ruchowych. Kontrole wykazały, że 25 placówek (62,5%) posiadało 100% sprzętu i urządzeń z certyfikatami, w pozostałych 15 placówkach (37,5%) skontrolowanych odsetek urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami wynosił:

- do 25% urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami - 3 placówek, co stanowi 7,5% skontrolowanych,
- do 50% urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami - 4 placówek, co stanowi 10% skontrolowanych,
- powyżej 50% urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami - 8 placówek, co stanowi 20% skontrolowanych.

Posiadanie certyfikowanych urządzeń i sprzętu sportowego za rok 2013 przedstawia wykres.

Wykres 3. Placówki posiadające urządzenia i sprzęt sportowy z certyfikatami w roku 2013.

Z prowadzonej w roku 2013 analizy wynika, że liczba placówek posiadających 100% i powyżej 50% urządzeń i sprzętu z certyfikatami stanowi największą grupę placówek, do których należą: przedszkola posiadające nowe place zabaw i szkoły z nowymi salami gimnastycznymi lub boiskami.

VI.5. Ocena warunków środowiska szkolnego

W roku 2013 przeprowadzono badania środowiska szkolnego w placówkach nauczania i wychowania w zakresie: dostosowania stanowiska pracy do zasad ergonomii, temperatury powietrza w salach oraz oceny tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

Tabela 5. Ocena warunków higieny procesu nauczania w roku 2013.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych						Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych			
Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu			Meble niedostosowane			Skontrolowane rozkłady zajęć lekcyjnych		niewłaściwe	
Ilość placówek	Ilość oddziałów	Ilość stanowisk	Ilość placówek	Ilość oddziałów	Ilość stanowisk	Ilość szkół	Ilość oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach
22	130	3232	3	11	79	16	341	0	0

Zasady higieny pracy ucznia wymagają stworzenia optymalnego stanowiska pracy dostosowanego do ergonomii ucznia. Prawidłowy dobór mebli szkolnych i właściwy nadzór pedagogiczny nad rozsadzeniem dzieci wpływa również na poprawę warunków w zakresie dostosowania mebli do wzrostu uczniów. Oceniono 130 oddziałów w 22 placówkach, w tym: 54 oddziały w 15 przedszkolach, 47 oddziały w 4 szkołach podstawowych, 19 oddziałów w 2 gimnazjach oraz 10 oddziałów zespołu szkół. Ogółem badaniem objęto 3232 stanowiska pracy, w tym 1362 stanowiska pracy przedszkolaka i 1870 stanowiska pracy ucznia. Nieprawidłowości stwierdzono w 11 oddziałach, w których ogółem odnotowano 79 nieprzystosowanych stanowisk pracy, co stanowi 2,4 % ogółu ocenianych stanowisk. Nieprawidłowości dotyczyły braku oznakowania mebli zgodnie z normą oraz zestawienia ze sobą różnych rozmiarów stolików i krzeseł. W celu uzyskania poprawy w zakresie dostosowania mebli do wzrostu uczniów, wydano 4 doraźne zaleceń pokontrolnych, które wyegzekwowano.

W okresie grzewczym w 78 placówkach dokonano pomiarów temperatury w salach pobytu, salach dydaktycznych oraz w pomieszczeniach do prowadzenia zajęć. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Na zdrowie i dobre samopoczucie uczniów w środowisku szkolnym istotny wpływ ma tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych. Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 16 szkołach, 341 oddziałach, w tym oceniono: 135 oddziałów w 7 szkołach podstawowych, 48

oddziałów w 3 gimnazjach, 12 oddziałów w liceum ogólnokształcącym oraz 146 oddziałów w 5 zespołach szkół. Analiza tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych wykazała, iż lekcje rozpoczynały się o stałej porze oraz liczba godzin lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia zaplanowana była prawidłowo.

VI.6. Dożywianie dzieci i młodzieży

Prawidłowe żywienie jest jednym z elementów wpływających na zdrowie dzieci. Dzieci i młodzież powinny spożywać od 4 do 5 posiłków w ciągu dnia, co oznacza, że podczas pobytu w szkole powinny spożywać, co najmniej jeden posiłek. Podczas kontroli szkół podstawowych, gimnazjów i zespołów szkół przeprowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży z uwzględnieniem posiłków dofinansowywanych. Dane liczbowe w zakresie liczby uczniów korzystających z różnych form dożywiania przedstawia tabela.

Tabela 6. Dożywianie uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i zespołach szkół w roku 2013.

Liczba uczniów w szkołach	PROWADZENIE DOŻYWIANIA W SZKOŁACH								Liczba uczniów korzystających z posiłków dofinansowywanych
	Wydawanie ciepłych posiłków				Organizowanie śniadań		Podawanie napoju		
	Liczba placówek	Liczba uczniów korzystających ogółem	w tym korzystających:		Liczba placówek	Liczba korzystających	Liczba placówek	Liczba korzystających	
			Z obiadów pełnych	Z posiłków jednodaniowych					
7361	14	2795	2793	2	11	901	11	3748	856

W roku 2013 dożywianie dzieci i młodzieży w formie wydawania ciepłych posiłków prowadziło 14 szkół, w tym: 13 szkół obiady pełne oraz 1 jednodaniowe. Ogółem z posiłków skorzystało 2795 uczniów. Drugie śniadania organizowano w 11 szkołach dla 901 uczniów. Z posiłków dofinansowywanych skorzystało 856 uczniów. Poza posiłkami dzieci otrzymywały napoje (mleko i herbatę). Podawanie napoju zapewniło 11 szkół dla 3748 uczniów. Ponadto szkoły podstawowe uczestniczyły w programie „Owoce w szkole”, w ramach którego warzywa i owoce otrzymywało 1996 dzieci.

VI.7. Opieka medyczna w szkołach

Dzieci i młodzież podlegająca obowiązkowi szkolnemu objęta jest systemem profilaktycznej opieki zdrowotnej. Na objętych nadzorem 16 szkół (w tym: 7 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 1 liceum ogólnokształcące oraz 5 zespołów szkół), gabinety posiadało 14 placówek tj. 87,5% w tym: 13 gabinetów do dyspozycji jednej szkoły i 1 wspólny z inną placówką. Gabinety te działają głównie w ramach Indywidualnej Praktyki Pielęgniarskiej. Ponadto w 1 zespole szkół

profilaktyczną opiekę zdrowotną prowadzono w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki. Ciężar wykonywania zadań profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą spoczywa na pielęgniarkach środowiska szkolnego, które w ramach kontraktu w szkołach pracują codziennie.

VI.8. Ochrona placów zabaw/terenów rekreacyjnych oraz terenów sportowych

W roku 2013 Państwowa Inspekcja Sanitarna oceniła 61 placówek, w tym 16 turnusów wypoczynku letniego pod względem właściwej ochrony placów zabaw, terenów rekreacyjnych i terenów sportowych przed zanieczyszczeniami. Podczas kontroli zwracano uwagę na ogrodzenie terenu, zastosowanie zakazu wprowadzania zwierząt, wymianę piasku w piaskownicy przed rozpoczęciem sezonu zabaw, wygrabienie nieczystości oraz zabezpieczenie piaskownic przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu. Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze posiadają ogrodzenia, co stanowi barierę dla zwierząt, a tym samym ochronę placów zabaw przed zanieczyszczeniami oraz prowadzą wymianę piasku przed sezonem. Brak przykrycia piaskownic odnotowano w 14,7% placówek. Ilość zabezpieczonych piaskownic jest zmienna ponieważ przykrycia ulegają dewastacji poza godzinami pracy placówek.

VI.9. Ocena wentylacji w szkołach

W roku 2013 nadzór w zakresie wentylacji pomieszczeń w szkołach był głównym kierunkiem działania pionu higieny dzieci i młodzieży. Na terenie miasta Piły funkcjonuje 19 szkół, wszystkie placówki skontrolowano. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- 9 szkół (47,3%) posiada sale lekcyjne i sanitariaty w 100% wyposażone w wentylację grawitacyjną,
- 4 szkoły (21%) zapewniają w 100% wentylację grawitacyjną w klasach, natomiast wentylację mechaniczną tylko w sanitariatach,
- 1 szkoła (5,3%) zapewnia w mniej niż 50% pomieszczeń wentylację grawitacyjną,
- 1 szkoła (5,3%) posiada w całym obiekcie klimatyzację,
- 1 szkoła (5,3 %) zapewnia w całym obiekcie wentylację mechaniczną,
- 3 szkoły (15,8%) zapewniają w pomieszczeniach wentylację mieszaną: $\leq 50\%$ / $> 50\%$ wentylację grawitacyjną oraz $\leq 50\%$ wentylację mechaniczną,

Z przeprowadzonej oceny wynika, że tylko w jedna szkoła na terenie Piły nie posiada wentylacji we wszystkich salach lekcyjnych. W takiej sytuacji najprostszym sposobem utrzymania dobrej jakości powietrza jest aktywne wietrzenie sal lekcyjnych. Placówki nowo oddawane do użytku wyposaża się w wentylację zgodnie z przepisami.

VI.10. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W roku 2013 spośród 19 szkół w ewidencji, szkolne pracownie chemiczne posiadało 7 placówek, natomiast w 4 stwierdzono używanie substancji i preparatów chemicznych, w tym:

2 gimnazja, 1 liceum ogólnokształcące, 1 zespół szkół. Substancje i preparaty były przechowywane w zamkniętych szafach na zapleczu pracowni chemicznych, oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadały karty charakterystyki. Uczniowie nie mają bezpośredniego kontaktu z substancjami i preparatami chemicznymi, gdyż wszystkie doświadczenia wykonywane są przez nauczycieli chemii. Ponadto w prowadzeniu zajęć nauczyciele korzystają z dostępnych na rynku programów multimedialnych.

VI.11. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w szkołach

W ramach działalności profilaktycznej ukierunkowanej na zapobieganie zachorowaniom na choroby zakaźne, kontynuowano ocenę warunków do utrzymania higieny osobistej w szkołach. Podczas kontroli zwracano uwagę na dostęp do bieżącej ciepłej wody, wyposażenie sanitariatów w mydło w dozownikach, suszarki do rąk lub ręczniki jednorazowe, papier toaletowy oraz stan higieniczny pomieszczeń i armatury sanitarnej. Wszystkie placówki zapewniły właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej.

VI.12. Szkoły wyższe

W zakresie higieny pomieszczeń oraz warunków zdrowotnych środowiska pracy skontrolowano 3 uczelnie w tym: 2 publiczne, 1 niepubliczną. Dwie uczelnie prowadzą naukę w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym oraz jedna w systemie niestacjonarnym. Do uczelni publicznych uczęszczało 2323 studentów w tym: 1734 studentów stacjonarnych oraz 589 w systemie niestacjonarnym. Naukę w uczelni niepublicznej w systemie niestacjonarnym kontynuowało 456 studentów. Wszystkie uczelnie mieszczą się w budynkach dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz charakteryzują się wysokim standardzie technicznym i wyposażenia. Uczelnie publiczne funkcjonują w 11 obiektach, w tym: 10 budynków posiada Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, w 1 budynku mieści się Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Pile. Uczelnia niepubliczna posiada 2 obiekty. Poza budynkami dydaktycznymi Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa posiada: bibliotekę z czytelnią, aulę, pełnowymiarową salę gimnastyczną z boiskami oraz dom studenta.

VI.13. Inne placówki oświatowo-wychowawcze

Skontrolowano 34 inne placówki nauczania i wychowania. Do placówek należały: ochotniczy hufiec pracy, dom studenta, 16 placówek opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, 3 ogniska pracy pozaszkolnej, 13 pozaszkolnych placówek specjalistycznych. Przy ocenie pod uwagę brano funkcjonalność, wyposażenie i stan sanitarno-techniczny obiektów. Wszystkie skontrolowane placówki charakteryzowały się właściwym stanem sanitarno-technicznym.

VI.14. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2013 roku na terenie miasta zorganizowano 31 turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym: 15 turnusów wypoczynku zimowego, 16 letniego. Z wypoczynku skorzystało 2190

uczestników, w tym: 1476 uczestników skorzystało z wypoczynku zimowego i 714 z wypoczynku letniego. Wszystkie turnusy wypoczynku zimowego i letniego zostały zgłoszone do elektronicznej bazy wypoczynku. Podczas wypoczynku nie odnotowano przypadków zachorowań, wypadków oraz zatruc pokarmowych uczestników wypoczynku. Placówki zostały przygotowane właściwie oraz zapewniały bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych, obiektów sportowych i bloków żywieniowych nie budził zastrzeżeń.

VI.15. Interwencje

W roku 2013 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wpłynęły 3 interwencje anonimowe, które dotyczyły:

1. wzrostu liczby zachorowań na gripę żołądkową w Publicznym Przedszkolu w Pile – kontrola nie wykazała zaniedbań sanitarno-higienicznych – interwencję uznano jako niezasadną.
2. złego stanu sanitarno-technicznego sanitariatów oraz złego stanu technicznego podłóg w izbach lekcyjnych w Zespole Szkół w Pile. Kontrola nie potwierdziła złego stanu sanitarnego, natomiast na zły stan techniczny podłóg i sanitariatów wydano decyzję.
3. złego stanu technicznego pomieszczeń Dziennego Punkt Opieki nad dziećmi w Pile. Kontrola wykazała: zbyt małą wysokość pomieszczeń (2,45 m), trudne do utrzymania w czystości ściany w salach pobytu, brak brodzika, brak dostosowania mebli do zasad ergonomii, brak oznakowania leżaków oraz naruszenie wymagań sanitarnych w zakresie zasad żywienia, za które osoba odpowiedzialna została ukarana mandatem karnym w wysokości 200,- zł. Podczas kontroli ustalono, że podmiot prowadzi działalność gospodarczą od 2009 roku zarejestrowaną jako dzienny punkt opieki nad dziećmi. Na prowadzenie działalności w takim zakresie nie miał obowiązku uzyskania opinii Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stąd o wyniku kontroli poinformowano organ rejestrujący działalność gospodarczą, czyli Prezydenta Miasta Piły.

Podsumowanie

1. Warunki zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie miasta Piły ulegają systematycznej poprawie.
2. Wzrasta ilość przedszkoli niepublicznych oraz liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.
3. Zwiększa się liczba placówek wyposażonych w ergonomiczne oraz bezpieczne meble i sprzęt sportowy.
4. Stwierdza się większą świadomość wśród dyrektorów i nauczycieli placówek dotyczącą szkodliwości nieprawidłowego dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży.
5. Wszystkie turnusy letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zostały przygotowane prawidłowo i nie budziły zastrzeżeń.

VII. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

VII.1. Bieżący nadzór sanitarny

Sekcja Higieny Pracy prowadzi bieżący nadzór sanitarny w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących warunków środowiska pracy, w tym w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych. Prowadzi również nadzór bieżący nad oceną realizacji przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz ustawy o produktach biobójczych przez producentów, importerów, dalszych użytkowników i dystrybutorów. Ponadto nadzoruje przestrzeganie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zakresie obrotu środkami zastępczymi i prekursorami narkotyków kategorii II i III.

Na koniec 2013 roku na terenie gminy Piła pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy zewidencjonowanych było 270 podmiotów gospodarczych (293 obiekty), w których pracownicy pracują w narażeniu na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy, bądź zajmują się zawodowo obrotem chemikaliami (substancjami i mieszaninami chemicznymi, produktami biobójczymi, detergentami, prekursorami narkotyków, środkami ochrony roślin).

Ogółem skontrolowano 134 obiektów, w których przeprowadzono 197 kontroli, w tym:

- 93 kontrole sanitarne w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących warunków środowiska pracy,
- 33 kontrole sprawdzające wykonanie decyzji i zaleceń pokontrolnych,
- 11 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- 4 kontrole w podmiotach wprowadzających do obrotu substancje chemiczne niebezpieczne i ich mieszaniny,
- 17 kontroli dotyczących zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- 34 kontrole tematyczne dotyczące prawidłowego wprowadzania do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych i wyrobów zawierających niebezpieczne substancje chemiczne,
- 4 kontrole związane z poborem prób chemikaliów (denaturat),
- 1 kontrola interwencyjna (dotycząca wprowadzania do obrotu wyrobu: zabawki, zawierającego niedozwoloną substancję chemiczną).

Łącznie wydano 12 decyzji administracyjnych, w tym 11 decyzji w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli sanitarnej oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie. W decyzjach ujęto 23 nakazy. Nakazy dotyczyły:

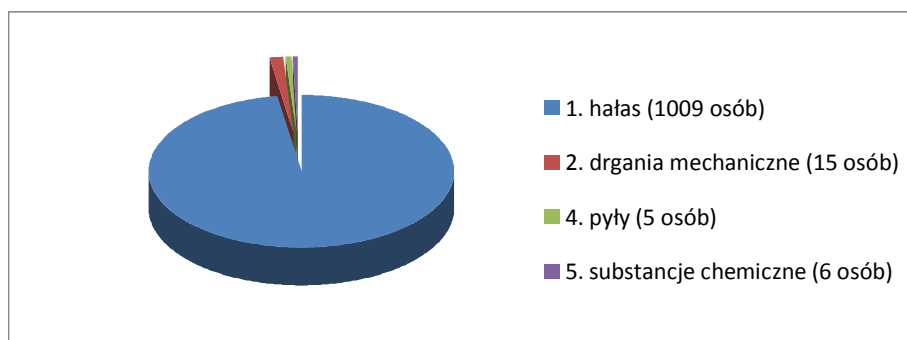
- przeprowadzenia i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy,
- przeprowadzenia pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy (pyłów, czynników chemicznych, hałasu, drgań mechanicznych),

- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy,
- zapewnienia właściwego stanu technicznego i sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pracowników,
- zapewnienia kart charakterystyk stosowanych mieszanin niebezpiecznych,
- sporządzenia aktualnego spisu stosowanych mieszanin niebezpiecznych,
- zapewnienia instrukcji bhp dla stanowisk pracy,
- zapewnienia dla klientów prawidłowych kart charakterystyki w podmiotach wprowadzających do obrotu chemikalia,
- prawidłowego oznakowania opakowań wprowadzanych do obrotu chemikaliów.

VII. 2. NDS i NDN

Przeprowadzono 21 kontroli w 15 zakładach, w których występowały przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń (NDS, NDN) czynników szkodliwych w środowisku pracy. Przekroczenia normatywów higienicznych dotyczą głównie przekroczenia poziomu hałasu, w narażeniu pracowało 1009 osób. We wszystkich skontrolowanych zakładach stosowane były zabezpieczenia pracowników przed nadmiernym hałasem (indywidualne ochrony słuchu, bądź rozwiązania techniczne takie jak ekrany ochronne, ściany i kabiny dźwiękochłonne). Strefy występowania hałasu były oznakowane znakami ostrzegawczymi lub/i bezpieczeństwa, pracownicy byli informowani o występującym zagrożeniu. W narażeniu na drgania mechaniczne pracowało 15 osób przy obsłudze ręcznych urządzeń pneumatycznych oraz sprzętu budowlanego. W narażeniu na pyły pracowało 5 osób zatrudnionych w piekarni oraz przy produkcji elementów betonowych, w zakładach tych stosowane były ochrony zbiorowe w postaci wentylacji ogólnych i miejscowych wyciągowych, pracownicy wyposażeni byli w maski p/pyłowe. W narażeniu na czynniki chemiczne pracowało 6 osób w tym: 3 osoby na toluen w zakładach drukarskich przy obsłudze maszyn typu offsetowego, 3 osoby na ditlenek azotu pochodzący z procesu spawania, także w tych zakładach stosowane były ochrony zbiorowe w postaci wentylacji ogólnych i miejscowych wyciągowych oraz stosowana jest rotacja pracowników.

Wykres 4. Osoby pracujące w przekroczeniach najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń (NDS i NDN)

VII.3. Czynniki rakotwórcze

W ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 18 zakładów, w których występowały czynniki rakotwórcze: 2 zakłady opieki zdrowotnej, 3 laboratoria usługowo-badawcze, 1 galwanizernia, 1 zakład produkujący sprzęt oświetleniowy, 1 zakład zajmujący się utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, 10 stacji paliwowych. Czynniki rakotwórcze w zakładach pracy to: benzen, promieniowanie jonizujące, epichlorohydryna, tlenek chromu (VI), chromian potasu. W zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi nie wydano decyzji administracyjnych.

VII. 4. Obrót chemikaliami

W ramach nadzoru nad gospodarką substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono łącznie 38 kontroli u wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz w wyroby zawierające substancje chemiczne, w tym również u dystrybutorów niebędących w ewidencji obiektów Sekcji Higieny Pracy (małe sklepy branżowe). Naruszenie przepisów w zakresie wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono w 3 podmiotach gospodarczych. W ramach poprawy stanu prowadzenia gospodarki substancjami chemicznymi i ich mieszaninami wydano 2 decyzje administracyjne. Nakazy dotyczyły:

- nieaktualnych kart charakterystyki dla substancji i mieszanin wprowadzanych do obrotu,
- nieprawidłowego oznakowania substancji i mieszanin wprowadzanych do obrotu.

Nałożono 1 mandat karny w wysokości 500,-zł na przedsiębiorcę wprowadzającego do obrotu substancje chemiczne niebezpieczne nieprawidłowo oznakowane oraz posiadające nieprawidłowe karty charakterystyki.

W związku z podejrzeniem obecności metanolu w produktach typu denaturat przeprowadzono 11 kontroli u wprowadzających do obrotu te produkty - sklepy i hurtownie chemiczne i budowlane, sklepy specjalistyczne z akcesoriami samochodowymi. Kontrole miały na celu wstrzymanie obrotu produktami typu denaturat do czasu przeprowadzenia badań laboratoryjnych określających zawartość metanolu w produkcie. Zabezpieczono 95 sztuk opakowań produktu typu denaturat o pojemności 0,5l i 12 opakowań o pojemności 5l u 5 dystrybutorów. Pobrano u 4 dystrybutorów 9 prób produktów typu denaturat. We wszystkich przypadkach obecność metanolu w produkcie nie przekraczała specyficznego stężenia granicznego 3%, określonego w tabeli 3.2 załącznika VI do rozporządzenia WE nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006.

Zostały przekazane i rozpowszechnione materiały przestrzegające przed spożywaniem produktów zawierających alkohol niewiadomego pochodzenia. Ulotki i plakaty przekazano do Komendy Powiatowej Policji w Pile, Straży Miejskiej w Pile. Rozwieszono plakaty w sklepach/hurtowniach branży: spożywczej, przemysłowej, budowlanej, chemicznej oraz na dużych stacjach paliwowych, na dworcach PKP i PKS, w Szpitalu Specjalistycznym w Pile i w dwóch noclegowniach. W autobusach komunikacji miejskiej w Pile na ekranach informacyjnych wyświetlana była ulotka informacyjna i plakat. Telewizja regionalna TVAsta zamieściła na pasku informacyjnym ostrzeżenie przed spożywaniem alkoholu niewiadomego pochodzenia oraz wyrobów nie przeznaczonych do spożycia dla ludzi typu denaturat i podobne oraz na portalu internetowym Asta24.pl ulotkę i plakat z informacją. Telewizja regionalna Ekspres TV oraz prasa lokalna Tętno Regionu przeprowadziły wywiad na temat spożywania alkoholi niewiadomego pochodzenia oraz wyrobów nie przeznaczonych do spożycia dla ludzi typu denaturat i podobne.

W związku wejściem w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2013r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych lub stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz. U. z 2013r. poz. 1173), informującym o zakazie wprowadzania do obrotu dla konsumentów metanolu oraz mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3 % wagowych, prowadzono działania kontrolne dotyczące produktów zawierających w swoim składzie metanol tj, płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych oraz produktów typu „denaturat” , które z racji swojego przeznaczenia mogą zawierać zwiększoną ilość metanolu. Przeprowadzono 19 kontroli u wprowadzających do obrotu te produkty – stacje benzynowe, sklepy specjalistyczne z akcesoriami samochodowymi, gdzie sprawdzono 26 produktów. Podczas kontroli przekazano informacje o zmieniających się przepisach. Rozpowszechniono także ulotki i plakaty przestrzegające przed spożywaniem produktów zawierających alkohol niewiadomego pochodzenia m.in. w Stowarzyszeniu Monar Piłskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR MARKOT, Poradni Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Pile, placówkach gastronomicznych i sklepach ogólnospożywczych.

W związku z podejrzeniem nielegalnego wprowadzania do obrotu na terytorium Wspólnoty wyrobów (samochody, części samochodowe) zawierających włókna azbestu producenta z Chin (Chery Automobile Company, samochód m. in. Tiggo SUV) przeprowadzono kontrole w 9 obiektach zajmujących się sprzedażą detaliczną części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, w których nie stwierdzono obecności ww. wyrobów.

VII. 5. Produkty biobójcze

W ewidencji obiektów było 51 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze oraz znajdował się 1 podmiot zobowiązany do uzyskania pozwolenia Ministra Zdrowia na obrót produktem biobójczymi tj. producent chusteczek dezynfekcyjnych. Przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych u dystrybutorów produktów biobójczych w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy o produktach biobójczych i wypełnienia postanowień Decyzji Komisji Europejskiej, w których są wymienione substancje czynne nie mogące znajdować się w składzie produktów biobójczych. Podczas kontroli sprawdzono produkty biobójcze: produkty do zwalczania szkodników; produkty do odstraszenia organizmów szkodliwych (repelenty); produkty do zwalczania owadów, roztoczy i innych stawonogów; produkty do zwalczania gryzoni oraz produkty dezynfekujące. Sprawdzano: oznakowanie produktu, zawarte substancje czynne, termin ważności produktu oraz ważność pozwolenia Ministra Zdrowia na obrót produktem. Nie zakwestionowano i nie wycofano z obrotu żadnego produktu biobójczego.

VII.6. Środki zastępcze

Przeprowadzono 4 kontrole interwencyjne, wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Pile, u dwóch przedsiębiorców przeciwko nielegalnemu wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych lub produktów, co do których zachodzi podejrzenie, że są one środkami zastępczymi. W czasie kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu ww. środków. Wzięto udział w VI edycji międzynarodowej operacji PANGEA „OPERATION PANGEA – INTERNATIONAL WEEK OF ACTION” prowadzonej pod egidą Interpolu, skierowanej przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi i innymi tego typu produktami w dniach 18 - 25.06.2013r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile nawiązał współpracę z Komendą Powiatową Policji w Pile, Wydziałem PG. Przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych w dniu 19 czerwca 2013r. w 13 obiektach (7 siłowni, 1 centrum rekreacji wodnej, 1 salon ćwiczeń, 4 sklepy: 2 sex-shopy, 1 sklep z odżywkami, 1 shishownia). W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

VII. 7. Prekursory narkotyków

Na terenie gminy Piła nie ma wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2. W przypadku kategorii 3 było dwóch dystrybutorów, którzy wprowadzają do obrotu takie prekursory narkotyków jak: kwas chlorowodorowy (chlorowodór), kwas solny techniczny 33 % i aceton. Prekursory narkotyków były stosowane w 8 zakładach w procesach produkcji lub jako odczynniki do analiz chemicznych tj. w 6 laboratoriach i w 2 zakładach produkcyjnych (bezwodnik octowy do produkcji skrobi i chlorowodór przy procesie produkcji krat i mat stalowych). W 2013r. przeprowadzono 5 kontroli w zakresie prekursorów narkotyków,

4 kontrole u podmiotów stosujących prekursorsy narkotyków, 1 kontrolę u wprowadzającego do obrotu aceton. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

VII. 8. Choroby zawodowe

W roku 2013 wydano łącznie 9 decyzji dotyczących chorób zawodowych: 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym 3 dotyczyły zakładów pracy z terenu gminy Piła będących stroną w postępowaniu, 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, 1 decyzję umarzającą postępowanie w przedmiocie wydania decyzji dotyczącej choroby zawodowej, wystawiono 6 kart stwierdzenia choroby zawodowej

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Głównym zadaniem nadzoru jest zapobieganie negatywnym skutkom działalności inwestycyjnej dla zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego i ochrony zdrowia ludzi. Zakres działania w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru Sanitarnego określa ustawa z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011r. Nr 212 poz. 1263 z późn. zm.). Zadania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w szczególności obejmują:

1. opiniowanie i uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowanie przestrzennego;
2. uczestniczenie w postępowaniu w sprawie oddziaływania na środowisko inwestycji mogących znacząco pogorszyć stan środowiska;
3. uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczącej budowy i zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych (obiekty przemysłowe, obiekty służby zdrowia, użyteczności publicznej, oświaty i wychowania, obiekty nauki, obiekty usługowe);
4. uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych różnego przeznaczenia;
5. uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny podczas realizacji swoich zadań skupia się przede wszystkim na ochronie zdrowia ludzi poprzez egzekwowanie wymogów higieniczno – zdrowotnych oraz higieny środowiska dla ww. kierunków działania.

W 2013r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał 25 opinii sanitarnych dotyczących zaopiniowania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych pomieszczeń przeznaczonych m.in. na: zakłady kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, obiekty służby zdrowia, obiekty produkcji i obrotu artykułami spożywczymi, studia odnowy biologicznej, dzienne punkty opieki nad dziećmi, żłobki, przedszkola, pomieszczenia przeznaczone na działalność leczniczą. Wśród 25 opinii sanitarnych 15 opinii to opinie pozytywne pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Zaopiniowane pomieszczenia spełniają warunki higieniczne i zdrowotne wynikające z przepisów szczególnych. Wydano 8 opinii sanitarnych z zastrzeżeniami dotyczącymi pomieszczeń przeznaczonych na daną działalność. Zastrzeżenia dotyczyły przede wszystkim wentylacji pomieszczeń sanitarnych oraz pomieszczeń przeznaczonych na usługi bądź inne wynikające z danej działalności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał także 2 opinie negatywne. W negatywnie zaopiniowanej dokumentacji projektowej stwierdzono szereg nieprawidłowości oraz niespełnienie warunków wynikających z przepisów szczególnych, które dyskwalifikowały dane pomieszczenia na prowadzenie w nich działalności.

Uczestniczono w 10 kontrolach obiektów zgłoszonych do użytkowania na terenie miasta Piły. Wydano 9 opinii sanitarnych, w tym 7 opinii dotyczyło kontroli obiektów budowlanych zgłoszonych do odbioru zgodnie z Prawem Budowlanym, 2 opinie sanitarne dotyczyły kontroli sprawdzenia zgodności przygotowania pomieszczeń z projektem technologicznym zaopiniowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego bądź rzeczoznawcy ds. sanitarno-higienicznych. W czasie kontroli, w 9 obiektach nie stwierdzono występowania niezgodności wykonania robót budowlanych w stosunku do projektu budowlanego /technologicznego jak i obowiązujących przepisów. Wydano 1 decyzję wnoszącą sprzeciw, co do zamiaru przystąpienia do planowanego rozpoczęcia użytkowania rozbudowy budynku produkcyjnego. W czasie kontroli stwierdzono, iż budowa zrealizowana została niezgodnie z projektem budowlanym.

Wszystkie obiekty posiadały decyzję o pozwoleniu na budowę wydaną przez stosowny urząd. Obiekty realizowane były zgodnie z założeniami projektowymi uzgodnionymi przez rzeczoznawcę d/s higienicznych i zdrowotnych lub przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. W trakcie dokonywanych przeglądów w ramach prac dopuszczeniowych obiektów do użytkowania, nie stwierdzono rażących nieprawidłowości, błędów, odstępstw od opracowań dokumentacyjnych, poza 1 obiektem i wydaniu decyzji wnoszącej sprzeciw co do zamiaru przystąpienia do planowanego rozpoczęcia użytkowania.

Poniżej przedstawiono zdjęcia obiektów na terenie miasta Piły:

Rysunek 6. Centrum sportowe – fitness w Pile

Rysunek 7. Centrum magazynowe z serwisem samochodów ciężarowych w Pile

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 z późn. zm.) w roku analizowanym wydano ogółem 9 opinii sanitarnych w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (1 stwierdza konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i podaje zakres raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko, 8 opinii proponuje odstąpić od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko).

Propozycje odstąpienia od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dotyczyły przede wszystkim inwestycji: zbierania, przeładunku i przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne; budowy naziemnego systemu fotowoltaicznego o mocy około 4,0 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą; budowy naziemnego systemu fotowoltaicznego o mocy około 2,0 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą; przebudowy ulicy Bydgoskiej w Pile na odcinku od al. Powstańców Wielkopolskich do przejazdu kolejowego Kostrzyń – Tczew; na budowy kanalizacji sanitarnej w obrębie ul. Jastrzębiej w Pile; budowy kanalizacji sanitarnej na osiedlu Gładyszewo w Pile w granicach działki o numerze ewidencyjnym 13/144 obręb Piła 0001 wraz z podejściami do granic działek budowlanych oraz budowie sieci wodociągowej w granicach działki o numerze ewidencyjnym 13/144 obręb Piła 0001; uruchomieniu punktu zbierania odpadów w Pile przy ul. Walki Młodych na działce o numerze ewidencyjnym 498/16 i 484/619, obręb Piła 0027; rozbudowie i przebudowie pawilonu stacji, korekty układu drogowego, modernizacji kanalizacji deszczowej, wymianie szamba, przeniesienie dystrybutora LPG na terenie czynnej stacji paliw PKN ORLEN przy obwodnicy w Pile na działce o numerze ewidencyjnym 51/3 i 51/5 obręb Piła 9. Opinia sanitarna dotyczyła przebudowy stadionu.

W 2013r. wydano 58 postanowień odnośnie uzgodnienia warunków zabudowy dla danej inwestycji. Postanowienia wydane jako pozytywne, we wszystkich 58 rozpatrywanych przypadkach. W szczególności postanowienia odnośnie uzgodnienia warunków zabudowy dla danej inwestycji dotyczyły następujących przedsięwzięć: budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy hali/budynku magazynowego, produkcyjnego; budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy pawilonu handlowego, budynku garażowego, budynku usługowego, inwentarskiego, budynku gospodarczego, biurowego; budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego, wielorodzinnego; zmiany sposobu użytkowania.

W 2013 roku analizie i ocenie poddano 12 wniosków dotyczących zaopiniowania oraz uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 10 wniosków dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego danej gminy. Łączna liczba wydanych opinii oraz postanowień wynosi 22.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 z późn. zm.) wydano 10 opinii sanitarnych ustalających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy. Wydano 1 opinię sanitarną opiniującą plan zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Piły oraz 11 postanowień uzgadniających plany zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Piły. Ogólnie wydano 28 decyzji płatniczych za czynności kontrolne (6 za czynności związane z kontrolą obiektu w związku z dopuszczeniem go do użytkowania i 22 za zaopiniowanie projektu technologicznego). Ponadto wydano 4 decyzje umarzające postępowanie oraz 2 decyzje dotyczące zmiany decyzji ostatecznej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał w 2013r. 1 decyzję dotyczącą spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych pomieszczeń przeznaczonych na działalność medyczną, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739).

Ponadto wydano 2 opinie sanitarne dotyczące planowanego ustawienia tymczasowych, nieskanalizowanych ustępów publicznych w postaci przenośnych kabin sanitarnych na skanalizowanych terenach publicznych miasta Piły.

Tabela 7. Ilość opinii, postanowień, decyzji wydanych w 2013 roku

Wyszczególnienie		2013r.
Ogółem uzgodniono i zaopiniowano w drodze decyzji, postanowień i opinii sanitarnych,		161
w tym w drodze opinii sanitarnej:	dokumentacje projektowe	25
	projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	1
	konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	1
	odstąpienie od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	8
	kontrole obiektów budowlanych w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania	9
	dotyczące innych spraw	2
	uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	10
w drodze postanowienia:	warunki zabudowy dla terenów, dla których brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	58
	projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	11
w drodze decyzji:	decyzje opłatowe	28
	dotyczące innych spraw	8

IX. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

W strukturach organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile znajduje się Oddział Laboratoryjny. W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi Laboratorium Badania Wody i Gleby oraz Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii. Oddział Laboratoryjny posiada udokumentowany, wdrożony i stale doskonalony system zarządzania zapewniający osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań, które spełniają oczekiwania klientów oraz gwarantują spełnienie wymagań określonych w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” oraz wymagań zawartych w dokumentach Polskiego Centrum Akredytacji. Gwarancją wysokich kompetencji technicznych do wykonywania badań są pozytywne wyniki udziału w krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości oraz akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji nr AB 616. Laboratorium posiada akredytację od 2005 r. Akredytacja jest procedurą formalnego potwierdzenia, przez uprawnioną, niezależną, państwową jednostkę, kompetencji Laboratorium do wykonywania analiz, wydawana jest na cztery lata (cykl akredytacyjny). Laboratoria podlegają ocenom w procesach nadzoru dokonywanym przez auditorów Polskiego Centrum Akredytacji oraz ocenie ponownej - 1 raz na 4 lata, gdzie oceną objęty zostaje cały system zarządzania i cały zakres akredytacji laboratorium. W roku 2013 w wyniku oceny ponownej potwierdzono kompetencje Laboratorium na kolejny - trzeci cykl akredytacji oraz rozszerzono akredytację o kolejny parametr - stężenie jonu amonowego w próbkach wody wg PN-ISO 7150-1:2002.

Laboratorium Badania Wody i Gleby – w celu potwierdzenia kompetencji technicznych wzięło udział w roku 2013 w badaniach biegłości zorganizowanych przez:

1. LGC Standards –/ UKAS 0001 / - dla oznaczeń fizykochemicznych wody (przewodność, fluorki, chlorki, sól, siarczany, twardość).
2. Firmę Doradczą ISOTOP s.c. A. Wilczyńska-Piliszek, S. Piliszek - pomiary hałasu ustalonego i hałasu cyklicznie zmiennego na stanowiskach pracy oraz ocena narażenia na pyły występujące w środowisku pracy (pobieranie próbek powietrza oraz analiza wagowa pyłów).
3. LGC Standards –/ UKAS 0001 / - dla oznaczeń mikrobiologicznych wody (oznaczenie *Clostridium perfringens* i *Pseudomonas aeruginosa*).

Dla wszystkich sprawdzanych parametrów uzyskano wyniki zadawalające. Wykonywano badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody z basenów kąpielowych, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli oraz pomiary hałasu, drgań miejscowych i oświetlenia na stanowiskach pracy. Badania i pomiary na stanowiskach pracy wykonywane były wyłącznie na zlecenia. Badania próbek wody prowadzono na zlecenia oraz w ramach nadzoru pełnionego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Ogółem dla miasta Piły w ramach działań

nadzorowych wykonano 314 badań próbek wody. Szczegóły dotyczące ilości badań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. *Badania laboratoryjne przeprowadzone w roku 2013 dla miasta Piły*

Rodzaj badań	Badania wody:				
	monitoring kontrolny	monitoring przeglądowy	z kąpielisk	z basenów	stacji dializ
Chemiczne	45	5	-	-	24
Fizyczne	45	5	-	-	24
Mikrobiologiczne	45	5	16	76	24
Ogółem:	135	15	16	76	72

Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii – Badania wykonywane są przez doświadczony i kompetentny personel, zgodnie z systemem zapewnienia jakości i dobrą praktyką laboratoryjną, a jakość świadczonych usług potwierdzana jest w badaniach biegłości POLMICRO organizowanych przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w Warszawie - wszystkie dotychczas otrzymane wyniki były pozytywne. Laboratorium nasze jest zarejestrowane w Krajowej Izbie Diagnostów Laboratoryjnych.

W roku 2013 wykonywano badania w kierunku obecności pałeczek Salmonella, Shigella w materiale ludzkim, w ramach prowadzonej działalności nadzorczej dla nosicieli (osób bez objawów choroby zakaźnej, w których organizmie bytują biologiczne czynniki chorobotwórcze, stanowiące potencjalne źródło zakażenia innych osób), ozdrowieńców (osób, u których ustąpiły objawy choroby zakaźnej) i osób, które były narażone na zakażenie przez styczność z osobami zakażonymi, chorymi lub materiałem zakaźnym oraz uczniów, studentów i doktorantów kształcących się do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby. Ponadto prowadzono badania na zlecenia dla osób podejmujących lub wykonujących prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby. Na zlecenia klientów wykonywano również badania skuteczności procesów sterylizacji.

W 2013 roku dla miasta Piły w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 1212 badań w kierunku obecności pałeczek Salmonella, Shigella (27 badań nosicieli, 96 ozdrowieńców i 3 osoby ze styczności oraz 1086 uczniów, studentów).

X. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Pile realizuje działania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz potrzeby środowiska lokalnego. Pracownicy pionu oświaty zdrowotnej inicjowali, koordynowali i przeprowadzali działania, dotyczące następujących zagadnień: profilaktyka nikotynowa, profilaktyka HIV/AIDS i chorób zakaźnych, profilaktyka nadwagi i otyłości, profilaktyka chorób nowotworowych i chorób układu krążenia. Promowano zasady zdrowego stylu życia, aktywność fizyczną i racjonalne odżywianie. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do ogółu społeczeństwa a w szczególności do: dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, rodziców, młodzieży, studentów, nauczycieli i pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia.

X.1. Realizacja programów edukacyjnych o zasięgu krajowym

X.1.1. Profilaktyka HIV/AIDS

Celem podejmowanych działań jest wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec ludzi żyjących z HIV i chorych na AIDS. Osoby pełnoletnie zachęcane są do wykonywania testów w kierunku wirusa HIV. Zorganizowano akcję informacyjno – edukacyjną „Bezpieczne Walentynki 2013”. Przeprowadzono trzy szkolenia dla 117 uczniów z dwóch szkół ponadgimnazjalnych (Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Pile, Centrum Kształcenia „Nauka” w Pile) oraz jedno szkolenie dla 50 studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile. Wśród uczniów Centrum „Nauka” przeprowadzono konkurs (krzyżówkę) pod hasłem „Miłość, Wierność, Zaufanie”. Rozdysponowano materiały edukacyjne Krajowego Centrum ds. AIDS (broszury, ulotki, zakładki do książki, pakiety edukacyjne – prezerwatywy). Zorganizowano we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Pile Olimpiadę Wiedzy o HIV/AIDS pod hasłem „AIDS – wczoraj, dziś, jutro” dla uczniów klas I i II szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego.

Rysunek 8. Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS w sali sesyjnej Starostwa Pilskiego

W etapie szkolnym wzięło udział 484 uczniów, w etapie powiatowym 39 uczniów z 13 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 9 szkół ponadgimnazjalnych z Piły. Etap powiatowy Olimpiady odbył się w sali sesyjnej Starostwa Pilskiego.

Z okazji Powiatowych Obchodów Światowego Dnia AIDS zorganizowano w sali widowiskowej Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji w Pile konferencję okolicznościową dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjalnych powiatu pilskiego, w której uczestniczyły 343 osoby. Współorganizatorami uroczystości byli: Starostwo Powiatowe w Pile oraz Zespół Szkół Gastronomicznych w Pile. Zaprezentowano widowisko artystyczne pod tytułem „AIDS – wczoraj, dziś, jutro” przygotowane przez uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile. W drugiej części uroczystości wyemitowano film pt. „Jak to jest?”, reż. Bruce Webb.

Rysunek 9. Widowisko artystyczne „AIDS – wczoraj, dziś, jutro”

Zorganizowano dla uczniów szkół gimnazjalnych etap powiatowy wojewódzkiego konkursu na logo pod hasłem: „Nie daj szansy AIDS”. Na etap powiatowy wpłynęły prace z 3 szkół gimnazjalnych z miasta Piły. Laureaci etapu powiatowego konkursu otrzymali nagrody ufundowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile podczas Powiatowych Obchodów Światowego Dnia AIDS. Przeprowadzono szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra HIV” dla 18 uczniów Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Pile. Program spotkania obejmował zajęcia teoretyczne i warsztatowe. Wszyscy uczestnicy otrzymali dyplomy potwierdzające posiadanie wiedzy na temat zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS.

Rysunek 10. Warsztaty edukacyjne podczas szkolenia Młodzieżowych Liderów Zdrowia

Rozpoczęto realizację społecznej kampanii informacyjnej skierowanej do środowisk medycznych pod hasłem: „Znam rekomendacje PTN AIDS. Zalecam test na HIV”. Informację z Krajowego Centrum ds. AIDS na temat założeń organizacyjnych kampanii przekazano do Delegatury Pilskiej Wielkopolskiej Izby Lekarskiej oraz Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych z siedzibą w Pile w celu poinformowania lekarzy rodzinnych, ginekologów, pielęgniarek i położnych. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych Krajowego Centrum ds. AIDS do placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, domów kultury i placówek wypoczynku letniego.

X.1.2. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

Celem programu jest zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa oraz zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie). Na osiedlu Górnym w Pile zorganizowana została impreza plenerowa pod hasłem „Raz do roku w wokół bloku – XI Bieg pokoleń”. Organizatorami imprezy były instytucje znajdujące się na Osiedlu Górnym w Pile oraz szkoły i przedszkola. W festynie uczestniczyli uczniowie z Zespołu Szkół Nr 3 w Pile i Szkoły Podstawowej Nr 7 w Pile oraz dzieci przedszkolne i mieszkańcy osiedla. Przygotowano Punkt Porad Zdrowotnych, w którym prowadzono poradnictwo antynikotynowe oraz pomiary ciśnienia tętniczego krwi. Odbyły się trzy konkursy plastyczne w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu.

Rysunek. 11. Konkursy dla dzieci i młodzieży podczas festynu na os. Górnym w Pile

Zaplanowano konkurs dla 30 dzieci przedszkolnych pod hasłem „Śmiech i zdrowie to podstawa z nimi świetna jest zabawa”, konkurs dla 30 uczniów kl. I – VI szkoły podstawowej pod hasłem „Pamiętaj człowieku młody, palenie wyszło z mody” oraz konkurs dla 20 gimnazjalistów pod hasłem „Kto nie pali jest na fali”. Przeprowadzono etap powiatowy wojewódzkiego konkursu wśród uczniów klas V szkół podstawowych powiatu pilskiego. Zadanie konkursowe polegało na zaprojektowaniu i wykonaniu znaku graficznego związanego tematycznie z pozytywnymi aspektami niepalenia lub negatywnymi skutkami palenia tytoniu. Na etap powiatowy konkursu nadesłano prace z 2 szkół podstawowych w Pile.

W ramach Programu realizowano Kampanię Światowy Dzień Rzucania Palenia (21.11.2013r.). Nawiązano współpracę z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Pile, Szpitalem Specjalistycznym w Pile i Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Pile. Zorganizowano cztery Punkty Porad Zdrowotnych w których prowadzono: pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, pomiary ciśnienia tętniczego krwi, poradnictwo antynikotynowe i dystrybucję tematycznych materiałów, sondaż dotyczący znajomości art.5 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (miejsca gdzie obowiązuje zakaz palenia) oraz dodatkowo pomiary BMI i zawartości tkanki tłuszczowej w ciele. Punkty Porad Zdrowotnych znajdowały się w: Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Pile, Instytucie Humanistycznym i Instytucie Politechnicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile, Szpitalu Specjalistycznym w Pile, Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Pile. W Punktach wykonano: badanie tlenu węgla w wydychanym powietrzu u 124 osób, pomiar ciśnienia tętniczego u 169 osób, pomiar BIM u 150 osób. W grupie badanych 40 osób deklarowało palenie tytoniu. Sondaż dotyczący znajomości art.5 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych przeprowadzono wśród 175 osób, w tej grupie 144 osoby znały przepisy ustawy – miejsca gdzie obowiązuje zakaz palenia tytoniu.

Rysunek 12. Punkty Porad Zdrowotnych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Pile

Nawiązano współpracę z pracownikiem służb BHP i przeprowadzono szkolenie w firmie Asecura Service Sp. z. o.o. w Pile (ochrona osób i mienia). W spotkaniu uczestniczyły 22 osoby. Podczas spotkania omówiono konsekwencje zdrowotne i ekonomiczne palenia tytoniu. Zorganizowano szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra Tytoń” w Gimnazjum Zespołu Szkół Nr 3.

Rysunek 13. Szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra Tytoń”

Podczas zajęć przeprowadzono wykład z prezentacją multimedialną oraz zajęcia warsztatowe. Celem zajęć było przekazanie wiedzy na temat szkodliwego wpływu tytoniu na organizm człowieka. W spotkaniu uczestniczyło 21 uczniów.

X.1.3. Program profilaktyki palenia tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Celem programu jest edukacja uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum w zakresie szkodliwości palenia tytoniu. Program proponuje przeprowadzenie pięciu zajęć warsztatowych, metodami aktywizującymi dostosowanymi do wieku uczniów.

W roku szkolnym 2012/2013 do realizacji programu włączyło się 9 szkół podstawowych i 7 szkół gimnazjalnych z Piły. Na początku roku szkolnego podczas narady dla dyrektorów szkół i przedszkoli w Urzędzie Miasta Piły przedstawiono metodykę realizacji programu oraz pozyskano zgody dyrektorów na realizację programu w szkołach. Zorganizowano dla szkolnych realizatorów programu trzy szkolenia w których uczestniczyło 39 osób. Przekazano materiały edukacyjne do szkół.

X.1.4. Program edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie proszę”

Program ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Adresatami programu są uczniowie klasy I – III szkół podstawowych. W roku szkolnym 2012/2013 do realizacji programu włączyło się 10 szkół podstawowych z miasta Piły. We współpracy ze Szkołą Podstawowa Nr 2 w Pile zorganizowano festyn dla uczniów klas II pod hasłem „Nie pal przy mnie proszę”.

Rysunek 14. Festyn w Szkole Podstawowej Nr 2 w Pile

Przygotowano konkurencje sportowe i wiedzowe dla dzieci i ich rodziców. Podsumowano szkolne konkursy plastyczne promujące zdrowy styl życia, przygotowano wystawę prac. W festynie wzięło udział 150 osób. Przekazano nagrodę książkową, komiksy „Kodeks Zdrowego Stylu Życia” oraz pamiątkowe dyplomy uczestnikom festynu.

X.1.5. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Głównym celem programu jest edukacja rodziców w zakresie szkodliwości biernego palenia tytoniu oraz nauka dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Adresatami programu są dzieci 5 i 6 letnie uczęszczające do przedszkoli oraz ich rodzice i opiekunowie. W roku

szkolnym 2012/2013 program realizowano w 13 przedszkolach i 1 oddziale przedszkolnym na terenie Piły. Zorganizowano szkolenie dla pilskich przedszkolnych koordynatorów programu. Omówiono cele i założenia programowe, metodykę realizacji programu oraz przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. W spotkaniu wzięły udział 24 osoby. Program został również przedstawiony na naradzie w Urzędzie Miasta Piły dyrektorom pilskich przedszkoli. We współpracy z Publicznym Przedszkolem Nr 14 w Pile zorganizowano podsumowanie programu w formie pantomimy pt. „Mamo, tato nie pal”. Pantomimę dzieci przedstawiły na festynie rodzinnym, poprzez ruch przy muzyce przedszkolaki chciały uświadomić swoim bliskim, jak bardzo zmienia się człowiek pod wpływem czynnego i biernego palenia.

Rysunek 15. Pantomima pt. „Mamo, tato nie pal”

X.1.6. Projekt „Odświeżamy nasze miasta TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”

Projekt „Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities)” realizowano do 30 września 2013r. Jego celem było wzmocnienie realizacji ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996r., Nr 10, poz. 55 z późn zm.) oraz edukacja społeczeństwa w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego.

Zorganizowano dwa Punkty Porad Zdrowotnych w holu Starostwa Powiatowego w Pile. Prowadzono poradnictwo antynikotynowe, dystrybucję materiałów o tematyce antynikotynowej oraz pomiar ciśnienia tętniczego krwi i sondaż dotyczący ilości wypalanych papierosów dziennie. Z badań skorzystało 79 osób. Dodatkowo prowadzono pomiar zawartości tkanki tłuszczowej w ciele, pomiar zawartości glukozy we krwi i quiz „Wyłącz palenie”.

Zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych w holu Urzędu Miasta Piły w którym przeprowadzono badanie ciśnienia tętniczego krwi, badanie zawartości cukru we krwi. Z badań skorzystało 127 osób. W quizie „Wyłącz palenie” wzięło udział 27 osób, które odpowiadały na wylosowane pytania dotyczące nałogu nikotynowego, za prawidłową odpowiedź otrzymywały zakładki – magnesy TOB3CIT.

Zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych w holu Urzędu Poczty Polskiej Nr 4 w Pile. Przeprowadzono badanie ciśnienia tętniczego krwi, badanie zawartości cukru we krwi. Z badań skorzystały 102 osoby. W quizie „Wyłącz palenie” wzięło udział 20 osób.

Na prośbę Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Pile zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych w holu Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji w Pile. Z pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, poradnictwa antynikotynowego, dystrybucji materiałów skorzystało – 129 osób, badanie zawartości cukru we krwi przeprowadzono u 188 osób, badanie BMI u 141 osób. Ogółem z badań skorzystało 458 osób. Wszystkie osoby korzystające z badań w Punktach Porad Zdrowotnych otrzymały ulotki o tematyce antynikotynowej wydane w ramach Projektu TOB3CIT.

Rysunek 16. Punkty Porad Zdrowotnych

Przeprowadzono szkolenia pt. „Konsekwencje zdrowotne, ekonomiczne i społeczne palenia tytoniu. Obowiązujące przepisy prawne dotyczące zakazu palenia. Projekt TOB3CIT”. Odkonano siedem szkoleń dla 145 uczniów w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Pile (3 klasy II Technikum, 4 klasy II Liceum Ogólnokształcącego). W Zespole Szkół Gastronomicznych w Pile przeprowadzono dziesięć szkoleń dla 186 uczniów (10 klas III Technikum). Podczas szkoleń przekazano uczniom ulotki o tematyce antynikotynowej.

Przeprowadzono akcję informacyjno – edukacyjną dla 165 rodziców dzieci z trzech pilskich przedszkoli (Przedszkole Nr 1, Przedszkole Nr 8, Przedszkole Nr 16). Opracowano ulotkę dotyczącą Projektu TOB3CIT, którą powielono dla rodziców. Przygotowano zestawy dla każdego rodzica: ulotka TOB3CIT, ulotka Szanowni Państwo! (miejsca gdzie obowiązuje zakaz palenia tytoniu), ulotka „Wiedz o tym”. Materiały przekazano do przedszkoli, wychowawcy podczas spotkań z rodzicami omówili ulotki oraz przekazali każdemu rodzicowi zestaw materiałów.

Pozyskiwano informację dotyczące monitoringu prowadzonego przez Straż Miejską w Pile i Komendę Powiatową Policji w Pile w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

X.1.7. Program „Trzymaj Formę !”

Program adresowano do młodzieży szkół gimnazjalnych i szkół podstawowych (kl. IV – VI) oraz ich rodziców. Celem programu jest promocja zasad aktywnego stylu życia i edukacja w zakresie zasad zdrowego żywienia. Program realizowany był w 6 szkołach podstawowych i 5 szkołach gimnazjalnych z Piły. Zorganizowano szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu w PSSE w Pile. Podczas spotkania omówiono założenia VII edycji programu oraz przekazano materiały edukacyjne dla szkół. Przeprowadzono prelekcję dla rodziców uczniów klas I gimnazjum Zespołu Szkół Nr 2 w Pile na temat zasad zdrowego żywienia młodzieży. W spotkaniu wzięło udział 40 osób. Zorganizowano szkolenie dla rodziców uczniów Szkoły Podstawowej Nr 7 w Pile. Podczas spotkania omówiono założenia programu oraz przedstawiono prezentację multimedialną na temat zasad zdrowego żywienia dzieci. W spotkaniu wzięło udział 65 osób.

X. 2. Realizacja programów edukacyjnych o zasięgu wojewódzkim

W 2013 roku realizowano dwa programy edukacyjne o zasięgu wojewódzkim, inicjowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Poznaniu.

X. 2.1. Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem podejmowanych działań programowych jest ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności zdrowotnych dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy rodziców w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole. W roku szkolnym 2012/2013 program realizowało 18 przedszkoli w Pile. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do placówek : broszury „Moje dziecko idzie do szkoły” dla rodziców kolorowanki i zakładki dla dzieci, informatory dla nauczycieli.

Zorganizowano we współpracy z Publicznym Przedszkolem Nr 3 w Pile dwuetapowy konkurs plastyczno – muzyczny pod hasłem „Jestem zdrowy – wiem co jem, więc idę do szkoły!”. W konkursie wzięło udział 30 przedszkolaków z 6 pilskich przedszkoli. Celem konkursu było zainteresowanie dzieci tematyką zdrowego stylu życia poprzez wykonanie pracy plastycznej i prezentację piosenki o zdrowym żywieniu i aktywności fizycznej. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali upominki.

Rysunek.17. Uczestnicy konkursu „Jestem zdrowy – wiem co jem, więc idę do szkoły”

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Pile była partnerem konkursu kulinarnego o miano chochli przedszkolaka pt. „Smakołyki z pilskich lasów”, który zorganizowało Publiczne Przedszkole Nr 8 w Pile. Konkurs kierowany był do pracowników kuchni z pilskich przedszkoli i szkół podstawowych. Zadanie konkursowe polegało na utworzeniu przepisu kulinarnego zachęcającego dzieci do spożywania potraw z owocami leśnymi (maliny, jeżyny, czarne jagody, poziomki, borówki). W konkursie wzięło udział pięć placówek, nadesłano 17 przepisów. Komisja konkursowa oceniała atrakcyjności przepisu oraz jego wartość odżywczą. Laureatem I miejsca zostało Publiczne Przedszkole Nr 13 w Pile za przepis „Leśne mieszki krasnala”.

X. 2.2. Projekt PL 0432 MF EOG „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”

Realizacja Projektu ma na celu poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży w Polsce oraz zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dietozależne. Adresatami Projektu są dzieci 5 – 6 letnie z przedszkoli, szkół podstawowych i ich rodzice oraz uczniowie szkół gimnazjalnych i ich rodzice.

Zorganizowano dwa festyny dla 100 osób. Festyn pod hasłem „Żyj zdrowo” dla dzieci przedszkolnych zorganizowano w Publicznym Przedszkolu Nr 2 w Pile, uczestniczyły w nim dzieci 5 – 6 letnie z dwóch grup (50 osób). Pierwsza część festynu dotyczyła wiedzy na temat racjonalnego odżywiania i przestrzegania zasad higieny. Zespoły z poszczególnych grup odpowiadały na zadawane pytania, rozwiązywały zagadki, układały puzzle (warzywa, owoce). Druga część poświęcona była aktywności fizycznej. Dzieci z dwóch grup rywalizowały w konkurencjach sportowych. Poszczególne zadania uatrakcyjnione były śpiewaniem piosenek o zdrowym stylu życia, rymowankami i zabawą ruchową. Festyn pod hasłem „Wiem co to zdrowie” zorganizowano w Publicznym Przedszkolu Nr 19 im. Misia Uszatka w Pile, uczestniczyły w nim dzieci 5 – 6 letnie z dwóch grup (50 osób). Podczas festynu przeprowadzono konkurencje sprawdzające wiedzę dzieci o zasadach zdrowego żywienia. Odbył się miniturniej i zabawy „Mleczny król”, „Wyścig po zdrowie”, „Worek cudów”. Całość spotkania urozmaicana była piosenkami („Ogórek, ogórek”, „Witaminki”) i zabawą ruchową.

Rysunek18. Festyny promujące zdrowy styl życia w Przedszkolach

Nagrodzono wszystkie dzieci biorące udział w festynach. Upominki zakupione zostały ze środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie Projektu PL 0432 MF EOG „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy” (kredki, koszulki).

Przeprowadzono etap powiatowy konkursu plastycznego dla gimnazjalistów pod hasłem „Bądźmy zdrowi”, październik – grudzień 2013r. Na etap powiatowy wpłynęły prace z 2 szkół gimnazjalnych z Piły.

W Zespole Szkół Nr 3 w Pile odbyło się szkolenie dla 22 uczniów klasy I c Gimnazjum. Pierwsza część spotkania – teoretyczna dotyczyła zasad racjonalnego odżywiania młodzieży i edukacji konsumenckiej oraz sposobu obliczania wskaźnika BMI. W drugiej części młodzież uczestniczyła w zajęciach warsztatowych – ocena etykiet na artykułach spożywczych pod kątem prawidłowości i czytelności oznaczenia. Następnie przeprowadzono konkurs pod hasłem „Bądźmy zdrowi”, uczniowie indywidualnie rozwiązywali krzyżówkę. Trzy osoby, które poprawnie rozwiązały krzyżówkę i podały hasło otrzymały upominki (książki, torby).

X.3. Realizacja zagadnień nieprogramowych

X.3.1. Światowy Dzień Zdrowia

Celem działań było promowanie przesłania ogłoszonego przez Światową Organizację Zdrowia na Światowy Dzień Zdrowia. W 2013r. hasło brzmiało „Zdrowe bicie serca”. Zorganizowano XV Powiatową Konferencję Promocji Zdrowia w sali sesyjnej Starostwa Piłskiego. W spotkaniu wzięli udział nauczyciele, pedagodzy szkolni, przedstawiciele lokalnych samorządów, organizacji pozarządowych, pielęgniarki medycyny szkolnej i środowiskowo – rodzinne, harcerze, studenci, ogółem 131 osób. Podczas konferencji prelegenci ze Szpitala Specjalistycznego w Pile, Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Pile Nadleśnictwa Zdrojowa Góra w Pile, wygłosili wykłady związane tematycznie z hasłem Światowego Dnia Zdrowia.

Rysunek.19. XV Powiatowa Konferencja Promocji Zdrowia

W przerwie konferencji studenci z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile prowadzili Punkt Porad Zdrowotnych w którym wykonywali pomiary ciśnienia tętniczego krwi, pomiary zawartości tkanki tłuszczowej w ciele, zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz udzielali poradnictwa antynikotynowego. Konferencję zorganizowano we współpracy

ze Starostwem Powiatowym w Pile. Uczestnicy XV Powiatowej Konferencji Promocji Zdrowia mieli także możliwość wzięcia udziału w konkursie pod hasłem „Zdrowe Serce. W konkursie udział wzięło 75 osób, rozlosowano pięć nagród ufundowanych przez Starostwo Pilskie.

Zorganizowano cykl ośmiu szkoleń dla uczniów klas I Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Pile. Podczas spotkań omówiono zasady profilaktyki chorób układu krążenia /wpływ aktywności fizycznej i sposobu odżywiania oraz używek na zdrowie serca/. W szkoleniach wzięło udział 161 uczniów.

W Publicznym Przedszkolu Nr 2 w Pile zorganizowano spotkanie edukacyjne dla dzieci przedszkolnych. W spotkaniu uczestniczyło 44 dzieci w wieku 4 – 5 lat. Przeprowadzono pogadankę i zajęcia pt. „Co możemy zrobić dla serca aby było długo zdrowe”. Dzieci szukały serca i naczyń krwionośnych na swoim ciele, mogły także posłuchać bicia serca za pomocą stetoskopu oraz zobaczyć ciśnieniomierze dla dorosłych i zmierzyć ciśnienie krwi aparatem dla dzieci. Na zakończenie zajęć dzieci otrzymały kolorowanki oraz naklejki.

X.3.2. Profilaktyka chorób nowotworowych

Celem działań jest informacja w zakresie czynników ryzyka i objawów chorobowych w przebiegu raka piersi i raka szyjki macicy oraz zapoznanie z założeniami Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem. Grupę docelową stanowiły pielęgniarki medycyny szkolnej, nauczyciele, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, studenci, mieszkanki powiatu pilskiego.

Zorganizowano w październiku 2013r. Powiatowe Obchody Dnia Zdrowia Piersi. Honorowy patronat nad obchodami objął Starosta Pilski i Prezydent Miasta Piły. W sali widowiskowej Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji w Pile. odbyła się akademie okolicznościowa przygotowana przez uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Pile. Następnie podsumowano powiatowy konkurs na billboard. Ze względu na złe warunki atmosferyczne zrezygnowano z corocznego Marszu Zdrowia, który miał przejść ulicami Piły. Odbył się happening pod RCK Piła, odczytano materiały przygotowane na Marsz Zdrowia. W obchodach uczestniczyli: reprezentanci lokalnych samorządów, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego, członkinie Stowarzyszenia Pilski Klub Amazonek i Stowarzyszenia Europa Donna w Pile, lokalne media, ogółem 381 osób.

Rysunek 20. Powiatowe Obchody Dnia Zdrowia Piersi

Zorganizowano konkurs powiatowy na billboard pod hasłem „Pamiętaj o profilaktyce – Chroń Siebie i Najbliższych”. Zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu billboardu / plakatu reklamowego zachęcającego kobiety do wykonywania badań profilaktycznych w kierunku nowotworu gruczołu piersiowego.

Adresatami konkursu byli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego. Na konkurs wpłynęło 11 prac z 6 szkół. Fundatorem nagrody dla laureata II miejsca w konkursie był Prezydent Miasta Piły.

I miejsce – Klaudia Filipiak Zespołu Szkół Ekonomicznych w Pile

Rysunek 21. Praca konkursowa laureata konkursu „Pamiętaj o profilaktyce „Chroń Siebie i Najbliższych”

Prowadzono dystrybucję materiałów Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi. Ogółem wydano według rozdzielników 1000 ulotek i 20 plakatów „Badam się więc mam pewność”. Materiały przekazano do pięciu gabinetów lekarza rodzinnego, sześciu przychodni lekarskich, dwóch szpitali oraz Ars Medical Sp. z o.o., czterech gabinetów ginekologicznych. Rozpropagowano regulamin wojewódzkiego konkursu fotograficznego pod hasłem „Dbam o swoje piersi”. Przekazano regulamin konkursu do Starostwa Pilskiego, Urzędów Miast, Urzędów Miast i Gmin, Urzędów Gmin oraz zamieszczono informacje na stronie internetowej PSSE w Pile.

X.3.3. Profilaktyka chorób zakaźnych

Celem działań jest ograniczenie liczby zachorowań na choroby zakaźne poprzez edukację społeczeństwa oraz kształtowanie postaw i właściwych zachowań w grupie, dzięki którym można uniknąć zarażenia się chorobą. Przeprowadzono szkolenie dla 37 uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Pile. oraz sześć szkoleń dla 207 uczestników zimowisk (uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych). Podczas spotkań omówiono profilaktykę chorób zakaźnych – grypy, Inwazyjnej Choroby Meningokokowej. Zorganizowano pogadanki dla rodziców uczniów, dzieci, nauczycieli w zakresie profilaktyki grypy. Zrealizowano pogadankę dla 65 rodziców uczniów kl. IV Szkoły Podstawowej Nr 7 w Pile, pogadankę dla 52 rodziców uczniów kl. II, III Zespołu Szkół Nr 2 w Pile, siedem pogadanek dla 119 uczniów Gimnazjum w Zespole Szkół Nr 2 w Pile, pogadankę dla 24 uczniów Szkoły Podstawowej Zespołu Szkół Nr 2

w Pile, pogadankę dla 17 szkolnych koordynatorów promocji zdrowia, pogadankę dla 48 rodziców dzieci przedszkolnych, pogadankę dla 80 uczniów Centrum „Nauka” w Pile. Prowadzono dystrybucję ulotek „Chronić się przed grypą”, „Jak uniknąć szerzenia się grypy”, „Poradnik – Grypa. Czy wiesz jak chcesz się zachować?”. Ogółem wydano 1178 ulotek.

X.3.4. Akcja „Stop dopalaczom!”

Celem podjętej akcji była informacja i edukacja młodzieży w zakresie szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych wchodzących w skład środków zastępczych tzw. dopalaczy. W Zespole Szkół Nr 2 w Pile przeprowadzono cykl ośmiu szkoleń pt. „Środki zastępcze /dopalacze/ – zagrożeniem dla współczesnej młodzieży”. Edukacją objęto uczniów klas III Gimnazjum, w spotkaniach uczestniczyło 139 osób. Uczniowie otrzymali ulotki „Biorąc nie jesteś sobą – STOP Dopalaczom!”. Zajęcia prowadzono podczas godzin wychowawczych.

Opracowano i przesłano do szkół gimnazjalnych powiatu pilskiego regulamin konkursu pod hasłem „Stop dopalaczom!”. Celem konkursu było kształtowanie umiejętności dokonywania świadomych i przemyślanych decyzji oraz promowanie mody na nie zażywanie substancji psychoaktywnych. Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu tematycznej ulotki informującej młodzież o konsekwencjach zdrowotnych, społecznych i moralnych zażywania narkotyków. Adresatami konkursu byli uczniowie klas I i II szkół gimnazjalnych. W etapie powiatowym wzięły udział 2 szkoły gimnazjalne z Piły. Podsumowanie konkursu i wręczenie nagród laureatom odbyło się w Komendzie Powiatowej Policji w Pile, która była współorganizatorem przedsięwzięcia.

Rysunek 22. Podsumowanie konkursu „Stop dopalaczom!”

Zorganizowano wystawę pokonkursową „Stop dopalaczom!” w holu głównym Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji w Pile. Wyeksponowano prace wszystkich uczestników etapu powiatowego oraz materiały edukacyjne dla młodzieży i dla osób dorosłych.

X.3.5. Akcja „Zimowisko 2013” i „Lato 2013”

W okresie ferii zimowych przekazano materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki grypy, Inwazyjnej Choroby Meningokokowej i bezpiecznego wypoczynku do 12 obiektów wypoczynku zimowego. Przeprowadzono sześć szkoleń dla 207 uczestników zimowisk (uczniowie szkół

podstawowych i gimnazjalnych). Omówiono profilaktykę chorób zakaźnych takich jak grypa, Inwazyjna Choroba Meningokokowa. Przeprowadzono quiz wiedzy o chorobach zakaźnych, zajęcia plastyczne, ćwiczenie – mycie rąk, konkurs – krzyżówkę „Dbam o zdrowie”. Szkolenia odbyły się w PSSE w Pile, Oratorium św. Rodziny w Pile i w szkołach.

Rysunek23. Zajęcia edukacyjne podczas Akcji „Lato 2013” i „Zimowisko 2013”

W okresie wakacji letnich w obiektach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży prowadzono poradnictwo zdrowotne dotyczące promocji zdrowego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawidłowego żywienia, profilaktyki uzależnień, profilaktyki HIV/AIDS oraz konsekwencji zdrowotnych promieniowania ultrafioletowego. Poradnictwo skierowano do 692 osób. W placówkach przeprowadzono zajęcia edukacyjne i pogadanki. Zajęcia odbyły się w Regionalnym Centrum Kultury Fabryka Emocji w Pile, Oratorium św. Rodziny w Pile, szkołach podstawowych, studiu tańca oraz bibliotece miejskiej. Podczas akcji letniej przekazywano materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące profilaktyki HIV/AIDS, dopalaczy, profilaktyki antynikotynowej, bezpiecznego wypoczynku, promieniowania UV, bezpieczeństwa podczas upałów. Ogółem rozdysponowano: 403 ulotki, 13 plakatów, 40 komiksów, 16 informacji, 149 broszur.

X.3.6. Inne działania

Ogółem Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Pile przeprowadziła w 2013 roku 67 szkoleń dla 1544 osób. Przeprowadzono 16 narad dotyczących organizacja działań i pozyskiwanie partnerów. W naradach uczestniczyło 121 osób. Przeprowadzono 38 wizytacji wraz z oceną realizacji programów edukacyjnych i diagnozą przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowych na terenie Piły.

Współpraca PSSE w Pile z mediami :

Prowadzony był monitoring informacji przekazanych i opublikowanych w lokalnych mediach.

Opracowywano sprawozdania miesięczne z kontaktów z lokalnymi mediami.

Przekazano do lokalnych mediów 5 pakietów informacyjnych.

Ukazało się 12 artykułów prasowych.

Udzielono 1 wywiadu w radiu oraz 13 wywiadów w TV.

Zamieszczono 22 informacje na regionalnych portalach informacyjnych.

Tematyka informacji :

- Informacje dotyczące alkoholu niewiadomego pochodzenia, plakat „Uwaga! Metanol zabija!”.
- Profilaktyka grypy i zachorowania.
- Obchody Światowego Dnia Zdrowia.
- Profilaktyka nikotynowa - Światowy Dzień bez Tytoniu, Elektroniczne papierosy, Kampania „Nie pal i nie pozwól aby kto inny palił przy Tobie i Twoich bliskich”, Realizacja Programu „Nie pal przy mnie proszę”, Światowy Dzień Rzucania Palenia, Projekt „Odświeżamy nasze miasta TOB3CIT”, Konkurs „Palić, nie palić – oto jest pytanie”.
- Profilaktyka HIV/AIDS – Akcja „Bezpieczne Walentynki 2013”, Powiatowe Obchody Światowego Dnia AIDS, Olimpiada wiedzy o HIV/AIDS, Kampania „Znam rekomendacje PTN AIDS. Zalecam test na HIV”, Konkurs dla gimnazjalistów „Nie daj szansy AIDS”.
- Bezpieczny wypoczynek podczas wakacji - zasady bezpieczeństwa podczas upałów, informacja dotycząca zagrożeń zdrowotnych jakie niosą kleszcze i komary, zagrożenia związane z obecnością gołębi w mieście, informacja dotycząca stanu wody w kąpieliskach.
- Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych – Konkurs „STOP Dopalaczom!”, środki zastępcze „dopalacze”.
- Profilaktyka chorób nowotworowych – Powiatowe Obchody Dnia zdrowia Piersi, Konkurs „Dbam o swoje piersi”, Konkurs „Pamiętaj o profilaktyce – chroń Siebie i Najbliższych”.
- Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.
- Przedsięwzięcia edukacji zdrowotnej rekomendowane przez PSSE w Pile na rok szkolny 2013/2014 dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- Projekt „Bądźmy zdrowi – wiemy więc działamy” – festyny dla dzieci przedszkolnych, Konkurs „Bądźmy zdrowi”.
- Ocena warunków higieniczno – sanitarnych zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu pilskiego.
- Ocena przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2013 / 2014 na terenie powiatu pilskiego.
- Higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych. Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia. Bezpieczny plac zabaw.
- Bezpieczne ferie zimowe.
- Kampania społeczna „Zawodniacy”.
- Raport „Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży”.

- Raport dotyczący jakości wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu pilskiego w 2012r.
- Europejski Tydzień Szczepień.
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.
- Międzynarodowy Rok Współpracy Wodnej.
- Informacja o wodzie w pilskich rurowodach.
- Światowy Dzień Wody.
- Światowy Dzień Mycia Rąk.
- Remont PKP w Pile.
- Informacja dotycząca deratyzacji na terenie Piły.
- Młynki koloidalne – zagrożenie dla ludzi i środowiska.
- Zasady bezpiecznego grzybobrania.
- Drgania mechaniczne w środowisku pracy.

Na stronie PSSE w Pile zamieszczano także informacje dotyczące bieżących działań Sekcji Nadzorowych i Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Pile.

ZAKOŃCZENIE

W 2013 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego polegające na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej oraz oświatowo- zdrowotnej. Inicjowano, koordynowano i przeprowadzano w szerokiej współpracy środowiskowej działania dotyczące: profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki tytoniowej, promowania zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej, kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Wzmocniono nadzór epidemiologiczny oraz bieżący nadzór sanitarny w szczególności nad jakością zdrowotną żywności, wody do spożycia, warunkami żywienia zbiorowego, stanem sanitarnym obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, podmiotów wykonujących działalność leczniczą, środkami transportu kolejowego i drogowego.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Piłie uzyskał pozytywną ocenę przeglądu dokonywanego przez Polskie Centrum Akredytacji, która potwierdziła wysoka jakość i rzetelność badań oraz wysokie kwalifikacje personelu. Zakres akredytacji w działalności laboratoryjnej, to obecnie 42 parametry akredytowane.

Na stan sanitarny i sytuację epidemiologiczną miasta Piły wpływ miały czynniki takie jak:

- stabilna sytuacja epidemiologiczna, brak epidemii chorób zakaźnych,
- stan sanitarno – techniczny obiektów użyteczności publicznej ulega systematycznej poprawie, a nowo uruchamiane spełniają wszystkie wymagania przewidziane przepisami prawnymi dla danej jednostki,
- placówki służby zdrowia są obiektami dobrymi w zakresie utrzymania stanu sanitarno – porządkowego z pojedynczymi wyjątkami,

Do najważniejszych zadań wymagających dalszych skutecznych działań z zakresu zdrowia publicznego należy:

1. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej.
2. Wzmocnienie nadzoru nad: stanem sanitarno-technicznym obiektów użyteczności publicznej, podmiotów wykonujących działalność leczniczą, jakością zdrowotną środków spożywczych oraz jakością wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi, z kąpielisk i basenów.
3. Kontynuowanie realizowanych zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego poprzez:

- kontrolę przestrzegania wymagań sanitarno-higienicznych i zdrowotnych na etapie opiniowania dokumentacji,
  - nadzór nad nowopowstającymi planami i programami, aby ich usytuowanie nie wpływało negatywnie na zdrowie i życie ludzi,
  - udział w ocenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko w celu wyeliminowania uciążliwości i zagrożeń dla życia ludzi związanych z nowopowstającymi obiektami oraz w dopuszczeniu do eksploatacji nowouruchomionych, modernizowanych, przebudowanych obiektów i urzędzeń.
4. Kontynuowanie działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikających z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki antytytoniowej, zadań promujących zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej.

Opracowano:

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile